

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

URED ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

**IZVJEŠĆE O RADU UREDA ZA RAVNOPRAVNOST
SPOLOVA U RAZDOBLJU OD 1. OŽUJKA DO 31.
PROSINCA 2004. GODINE**

U Zagrebu, 28. srpnja 2005.

IZVJEŠĆE O RADU UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA ZA RAZDOBLJE OD 1. OŽUJKA DO 31. PROSINCA 2004. GODINE

I Uvodna napomena: Osnivanje Ureda za ravnopravnost spolova

Ured za ravnopravnost spolova osnovan je 3. veljace 2004. g. temeljem Uredbe Vlade o Uredu za ravnopravnost spolova (N.N. 18/04) odnosno clanka 18. stavka 1. Zakona o ravnopravnosti spolova (N.N. 116/03), kao strucna služba Vlade RH za obavljanje strucnih i administrativnih poslova u vezi s ostvarivanjem ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj.

Sukladno odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova Uredbom je propisan djelokrug rada Ureda za ravnopravnost spolova (u daljnjem tekstu: Ured) prema kojemu on izrađuje cjeloviti sustav zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj i prati njegovu ucinkovitost; izrađuje nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova i nadzire njezinu provedbu; razmatra stanje pojedinih aspekata ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj i sukladnost domaceg zakonodavstva prema odredbama Ustava Republike Hrvatske, Zakona o ravnopravnosti spolova i medunarodnih instrumenata iz podrucja ravnopravnosti spolova.

Ured, nadalje, koordinira sve aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova; predlaže Vladi Republike Hrvatske i državnim tijelima donošenje ili izmjene zakona i drugih propisa kao i usvajanje drugih mjera; provodi istraživanja i izrađuje analize; surađuje s nevladinim udrugama koje su aktivne u podrucju ravnopravnosti spolova; promice znanje i svijest o ravnopravnosti spolova; te obavlja druge poslove sukladno Zakonu o ravnopravnosti spolova.

U cilju poboljšanja nacionalnih standarda zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova,

Ured suraduje s međunarodnom zajednicom i međunarodnim regionalnim organizacijama; vodi evidenciju o međunarodnim instrumentima i pokreće inicijativu za ratificiranje određenih instrumenata; prati provedbu međunarodnih obveza Republike Hrvatske u području ravnopravnosti spolova; prati izvješća međunarodnih organizacija o stanju ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj te obavlja i druge poslove iz područja ravnopravnosti spolova koje mu povjeri Vlada Republike Hrvatske.

Iako je Uredbom propisano da predstojnik/ca Ureda ima zamjenika/cu kojeg imenuje i razrješuje Vlada RH na prijedlog predstojnika/ce, okvirnim brojem državnih službenika/ca utvrđenim u tabeli koja je činila sastavni dio ove Uredbe nije predviđeno mjesto zamjenika/ce, a za obavljanje svih gore navedenih djelatnosti Ureda, uz predstojnicu, određena su svega tri državna službenika: dva savjetnika/ce i administrativni tajnik/ca.

Predstojnica Ureda za ravnopravnost spolova mr. sc. Helena Štimac Radin imenovana je rješenjem Vlade RH 25. veljace 2004. godine, a stupila je na dužnost 1. ožujka 2004. god.

Uredu je 15. ožujka 2004. god. dodijeljena jedna uredska prostorija na korištenje u Mesnickoj ulici 23.

Prethodna suglasnost na prijedlog Pravilnika o unutarnjem redu Ureda zatražena je 25. ožujka od Središnjeg državnog ureda za upravu, a odobrena je 15. travnja.

Iako su se ovime stekli uvjeti za raspisivanje natjecaja i zapošljavanje službenika, zbog neosiguranog poslovnog prostora i racunalno-komunikacijske opreme, to nije bilo moguće do svibnja kada je Uredu dodijeljena još jedna prostorija na istoj lokaciji.

U međuvremenu je predstojnica Ureda dijelila jedinu raspoloživu prostoriju sa službenicom Majom Pasaric (VSS) angažiranom putem ugovora o djelu za obavljanje administrativnih i tajničkih poslova od 17. ožujka.

1. svibnja 2004.god. temeljem sporazuma o premještanju iz Ureda za ljudska prava Vlade RH u Uredu je na radno mjesto stručne savjetnice primljena gđa Katarina Ivanković Knežević.

Ured je 10. svibnja opetovano prosljedio zahtjev gđi Jagodi Premužić, tajnici Vlade RH za rješavanje pitanja radnog prostora dodjelom dodatnih prostorija u Mesnickoj 23 s obzirom na veliki broj zadata Ureda i žurnost zapošljavanja službenika/ca. Tek u srpnju Uredu je dodijeljena još jedna prostorija čime su se stekli uvjeti za raspisivanje natjecaja za radno mjesto druge savjetnice. Mr.sc. Nada Kerovec primljena je 18. listopada 2004. godine na radno mjesto savjetnice u Vladinom uredu, dok je službenica koja je obavljala administrativne poslove primljena 18. studenog 2004. na radno mjesto vježbenice za obavljanje poslova I. vrste. Isti mjesec također je raspisan natjecaj za prijam na radno mjesto administrativnog tajnika/ce.

Sve do rujna Ured nije raspolagao potrebnom računalno-komunikacijskom opremom te je svakodnevne poslove obavljao koristeći opremu iz susjednog Ureda za socijalno partnerstvo, kao i neispravna računala bivšeg Ureda za strategiju.

Zaključno, novoosnovanom Uredu za ravnopravnost spolova nije osiguran prostor za rad, potreban broj kadrova niti uredska oprema te je veći dio izvještajnog razdoblja radio u potpuno neriješenim uvjetima – što je, kao što proizlazi iz nastavka ovog Izvješća, u znatnom nesrazmjeru između propisanih zadata i obavljenih poslova Ureda u razdoblju od 1. ožujka do 31. prosinca 2004. godine.

Prvo Izvješće o početku rada, započetim i planiranim aktivnostima Ureda dostavljeno je 1. travnja potpredsjednici Vlade gđi Jadranki Kosor.

II Rad Ureda u razdoblju od 1. ožujka do 31. prosinca 2004. godine

Prikaz ovog Izvješća slijedit će propisane zadace Ureda temeljem članka 18. stavka 2. Zakona o ravnopravnosti spolova (u daljnjem tekstu Zakon;ZORS), a prema kojima Ured obavlja stručne i druge poslove na način da: 1) koordinira sve aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova, što uključuje pružanje profesionalne pomoći u primjeni i provedbi ovoga Zakona i drugih propisa; 2) odobrava tijelima iz čl. 11. Zakona provedbu planova djelovanja; 3) predlaže Vladi RH i državnim tijelima donošenje ili izmjene zakona i drugih propisa kao i usvajanje drugih mjera; 4) izrađuje Nacionalnu politiku za promicanje ravnopravnosti spolova i nadzire njenu primjenu; 5) provodi istraživanja, izrađuje analize i svake dvije godine Vladi RH izvještava o provedbi nacionalne politike; 6) prati uskladenost i primjenu zakona i drugih propisa koji se odnose na ravnopravnost spolova u odnosu na međunarodne dokumente; 7) priprema nacionalna izvješća o ispunjavanju međunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova; 8) surađuje s nevladinim udrugama koje su aktivne u području ravnopravnosti spolova i osigurava djelomično financiranje njihovih projekata ili aktivnosti; 9) promiče znanje i svijest o ravnopravnosti spolova i 10) prima predstavke stranaka o povredama odredbi ovoga Zakona i drugih propisa.

1. Koordinacija svih aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova, što uključuje pružanje profesionalne pomoći u primjeni i provedbi ovog Zakona i drugih propisa koji se odnose na ravnopravnost spolova

Zakon, a niti drugi propisi, nigdje ne definiraju što se podrazumijeva pod koordinacijom svih aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova, niti koje su u tom pogledu ovlasti Ureda.

Držimo da je ova odredba detaljnije razradena u opisu drugih poslova Ureda, te ćemo ovdje samo naglasiti da je *koordinacija aktivnosti obuhvatila rad drugih državnih tijela, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, suradnju sa institucijama međunarodne zajednice, i neizravno, suradnju s nevladinim udrugama.*

Takoder, iako je Ured redovito pružao profesionalnu/savjetodavnu pomoć u primjeni i provedbi Zakona potrebno je napomenuti da u Uredu ne postoji, niti je Uredbom predviđena pravna služba koja bi djelovala u smjeru provedbe ove zakonske odredbe, a što je uslijed nepreciznosti i nedorečenosti pojedinih dijelova ovog Zakona, kao i njegove upućenosti na cijeli niz drugih zakona i propisa neophodno potrebno.

U nastavku ovog Izvješća detaljno ćemo izvijestiti o aktivnostima Ureda prema pojedinim predmetnim zakonskim odredbama, s napomenom da je predstojnica Ureda i prije dodjeljivanja jedne prostorije za rad Ureda (16. ožujka), već od svog stupanja na dužnost 1. ožujka aktivno počela djelovati, a što tumačimo velik interesom javnosti za osnivanje Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH.

2. Odobravanje tijelima iz clanka 11. ZORS-a provedbe planova djelovanja

Zakon propisuje da Ured, temeljem cl. 11. i cl. 18. daje prethodno odobrenje za provedbu planova djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova koja su obvezna donijeti sva 1) državna tijela, 2) pravne osobe s javnim ovlastima, 3) pravne osobe u pretežitom vlasništvu države i 4) pravne osobe u pretežitom vlasništvu jedinicama lokalne i podrucne (regionalne) samouprave.

Planove djelovanja sva navedena tijela bila su dužna donijeti i dostaviti Uredu u roku od godine dana od stupanja na snagu Zakona (zakljucno sa 14. srpnjem 2004.), a zakonodavac je takoder propisao i kaznene odredbe prema kojima ce se odgovorna osoba u svim navedenim tijelima (osim državnih tijela?!) kazniti novcanom kaznom za prekršaj u iznosu od 3000 kuna, ukoliko isto ne izvrše.

Potrebno je takoder istaknuti da Zakon nigdje ne propisuje koliki je vremenski rok važenja planova djelovanja nakon što Ured da prethodno odobrenje za njihovu provedbu.

Navedeni clanci najsporniji su i najteže provedivi dio zakonskih propisa. Provedbu ovih clanaka Zakona, prema analizama i istraživanjima Ureda, neće biti moguće u potpunosti provesti uslijed njihove nedovoljne preciznosti pa onda i problema pri operacionalizaciji, a o čemu je već u travnju u prvom Izvješću o početku rada Ureda obaviještena i potpredsjednica Vlade gđa Jadranka Kosor.

S ciljem provedivosti ovih zakonskih odredbi Ured za ravnopravnost spolova mišljenja je da bi predmetne clanke Zakona trebalo detaljnije definirati u smjeru jasnog određivanja državnih tijela i drugih pravnih osoba koje su dužne donositi planove djelovanja, sadržaja planova djelovanja, vremenskog roka važenja plana, kaznenih odredbi, kao i uloge i ovlasti Ureda iz ovog podrucja.

Zakonodavac je, kao prvo, nerealno procijenio mogućnost da u roku od godine dana od dana stupanja na snagu Zakona sva navedena tijela donesu planove, dostave ih Uredu, a Ured za njih odobri suglasnost za provedbu.

Naime, tijela zadužena za provedbu Zakona osnovana su nekoliko mjeseci nakon donošenja Zakona. Ured za ravnopravnost spolova osnovan je 9 mjeseci nakon stupanja Zakona na snagu te od kraja srpnja 2003. do ožujka 2004., kao nadležno državno tijelo nije postojalo, pa stoga nije mogao niti utjecati na primjenu navedenog članka Zakona, niti je postojala adresa na koju su obveznici mogli upućivati eventualno donesene planove za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova.

Napomena: Sukladno čl. 33. Zakona Vlada RH bila je dužna donijeti Uredbu o osnivanju Ureda u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona (do 14. rujna 2003. god.), a što koalicijska Vlada nije provela do kraja svog mandata.

Nadalje, neprovedivost ovog dijela Zakona proizlazi i iz terminološke neusklađenosti i neutvrđenog broja tijela koja su po istome dužna postupati (a koji prema procjenama prelazi desetak tisuća različitih tijela javne vlasti), kao i prostorno-kadrovskih kapaciteta Ureda za zaprimanje ovih predmeta. Uz teorijsku pretpostavku zaprimanja i obrade planova djelovanja svih obveznika Ured bi trebao raspolagati s velikim brojem službenika uključujući istraživačku službu, kao i odgovarajuće prostorne i druge resurse.

Za usporedbu, navedimo podatke iz dokumenta „Izrada programa ravnopravnosti“ Odjela za savjetovanje, razvoj i nadzor švedskog Pravobraniteljstva za ravnopravnost spolova (JamO, 2004.) Prema navedenom izvještaju, otkad je zahtjev za izradu planova djelovanja za poslodavce stupio na snagu 1992., god. švedsko pravobraniteljstvo uspjelo je ispitati u razdoblju od 12 godina, do 2004. god., svega 4000 programa ravnopravnosti, uz napomenu da nemaju mogućnosti kontrolirati sve poslodavce koji su obuhvaćeni zahtjevom za izradu plana.

Nemogućnost potpune provedivosti odredbe da sva gore navedena tijela (cl.11.) moraju donositi planove djelovanja proizlazi i iz nemogućnosti detektiranja tocnog broja pravnih osoba koje podliježu ovoj zakonskoj obvezi. Naime, kao što je poznato i iz *Plana provedbe Nacionalnog programa informacijske sigurnosti u RH za 2005. godinu*, tek se planiraju izraditi koncepti državnih registara pri čemu „registar pravnih osoba mora biti integralan te, iako različiti dijelovi državne uprave i lokalne uprave imaju nadležnost nad različitim pravnim osobama, njihova identifikacija mora biti jedinstvena, a dohvat podataka osiguran kroz jedinstveno sučelje.“(str.35).

S obzirom da takav registar ne postoji, Ured je u istraživanjima i nastojanjima prikupljanja egzaktnih podataka o ukupnom broju državnih tijela i pravnih osoba koje su obvezne postupati po predmetnim odredbama Zakona kontaktirao i određeni broj nadležnih državnih službi

Od Državnog zavoda za statistiku zatražene su informacije nužne za primjenu i tumačenje ove odredbe Zakona, i to: popis pravnih osoba s javnim ovlastima; popis pravnih osoba u (pretežitom) vlasništvu države i popis pravnih osoba u (pretežitom) vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Iz odgovora DZS proizlazi da je riječ o najmanje desetak tisuća različitih pravnih osoba uključivši, osim svih državnih tijela i pravnih osoba s javnim ovlastima, i različita trgovačka društva te na tisuće i tisuće škola, vrtića, domova zdravlja, parkirališta, vodovoda, vatrogasnih društava, centara za socijalnu skrb, knjižnica, kazališta, domova kulture, veterinarskih stanica, gradskih i seoskih groblja, domova za stare i nemoćne osobe, sudova, gospodarskih komora itd., itd., itd.

Nastavno na navedeno postavlja se i pitanje svrhovitosti i smislenosti navedene zakonske odredbe s obzirom na brojnost pravnih osoba na lokalnoj razini.

Ovdje smatramo potrebnim istaknuti da je stručna ocjena nacrtu hrvatskog Zakona o ravnopravnosti spolova Vijeće Europe, Strasbourg, 3. srpnja 2003. godine, EG/EXP-CROAT 2003. (objavljena u SPONI, br 14/03) prepoznala i upozorila na navedeni problem.

Elsa THORKELSDÓTTIR, pravnica, bivša članica islandskog Upravljackog odbora za jednakost između žena i muškaraca (CDEG) kao recenzentica, u svojoj stručnoj ekspertizi, navela je, naime sljedeće: “*Pitam se, međutim, nije li preteško ostvariv cilj obvezati sva državna tijela i pravne osobe s javnim ovlastima da usvoje akcijski plan. Najčešće je obveza svih ministara/ministarstava da usvoje takve planove koji pokrivaju njihova područja, uključujući i državne ustanove u okviru njihovih područja. To znači da iza usvajanja stoji politička obveza.*“

Analiza zakonodavstva ostalih europskih zemalja pokazala je da identična zakonska obveza ne postoji niti u jednom drugom europskom zakonu. Naime, niti u jednom zakonu ne postoji obveza tolikog broja pravnih osoba na različitim razinama vlasti da donose planove djelovanja i istovremeno ih upućuju na odobrenje određenom državnom tijelu. Primjerice, nizozemski Zakon o jednakom postupanju i norveški Zakon o ravnopravnosti spolova ne spominju takve obveze. Prema spomenutom švedskom Zakonu o jednakim mogućnostima poslodavac s više od 9 zaposlenih osoba dužan je svake godine izraditi plan djelovanja koji sadrži mjere točno definirane zakonom, ali bez obveze dostavljanja istih državnom tijelu. Slovenski Zakon o jednakim mogućnostima žena i muškaraca predviđa mogućnost donošenja pozitivnih mjera od strane jasno određenih subjekata. Finski Zakon o ravnopravnosti žena i muškaraca u okviru mjera za promicanje ravnopravnosti spolova propisuje da poslodavac s ne manje od 30 stalno zaposlenih osoba mora uzeti u obzir mjere za promicanje ravnopravnosti između žena i muškaraca na radnom mjestu i to unutar godišnjeg programa educiranja osoba ili akcijskog programa za zaštitu rada.

Dodatan je problem spornost tumačenja navedenih termina slijedom čega su pojedini obveznici uputili dopise Uredu u kojima su tvrdili da ne podliježu ovoj zakonskoj odredbi (npr. Istarska županija, HRT i dr.). Slijedom navedenog Ured je zatražio mišljenje o pravnom statusu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave od Središnjeg državnog ureda za upravu koji za razliku od HIDRE (u Katalogu službenih publikacija i baza podataka RH, 2003.) nije svrstao iste u popis državnih tijela već tijela javnih vlasti odnosno pravnih osoba. Nastavno na navedeno, sukladno Popisu tijela javne vlasti za 2005. godinu koji je Vlada RH utvrdila 18. ožujka ove godine proizlazi da sva navedena tijela podliježu obvezi iz čl. 11 Zakona.

Potrebno je navesti i to da zbog privatizacije pojedinih trgovačkih društava, odnosno promjena vlasničke strukture uslijed koje prestaje važiti predmetna obveza o donošenju planova djelovanja, Ured mora dodatno ispitivati i udio državnog ili lokalnog vlasništva kod pojedinih pravnih subjekata kao i tekuci privatizacijski proces. Postavlja se i pitanje kako, primjerice, riješiti status ove obveze kod prekršajnih i općinskih sudova čije je ukidanje najavljeno u reformi pravosuđa.

Pitanje je da li i sva državna tijela, s obzirom da to propisuje Zakon, moraju donijeti planove, a što bi pojednostavljeno značilo da je isto obvezan učiniti i Hrvatski sabor (u kojemu postoji Odbor za ravnopravnost spolova kao njegovo radno tijelo), Ustavni sud, Ured predsjednika RH i na stotine državnih agencija i ustanova.

U dijelu javnih rasprava u kojima se tvrdi da se Zakon ne provodi upravo iz razloga nedonošenja planova istice se čak da je i Crkva obvezna postupati po navedenom (Bojana Genov, koordinatorica Ženske mreže Hrvatske, u intervjuu časopisa „Kruh i ruže“, br. 25/04).

Pored svih navedenih primjedbi i stava Ureda da se *žurno treba pristupiti redefiniranju predmetne zakonske odredbe*, u proteklom je izvještajnom razdoblju u smjeru provođenja ovih zakonskih odredbi, osim gore navedenog učinjeno i sljedeće:

- u srpnju je upućen dopis županima u kojemu je zatraženo da, sukladno čl. 11. Zakona o ravnopravnosti spolova žurno dostave Uredu planove djelovanja za promicanje ravnopravnosti spolova te da o potraživanju izvršenja navedene zakonske obveze obavijeste i druge pravne osobe s javnim ovlastima odnosno pravne osobe u pretežitom vlasništvu županije;

- Ured je inicirao osnivanje županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova kao radno-savjetodavnih tijela županije zaduženih za provođenje politike ravnopravnosti spolova i održao seminare na kojima su članovi/clanice povjerenstava i drugi županijski dužnosnici educirani o zakonskim obvezama i proceduri donošenja i izrade planova djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova;

- redovito se provodi analiza i klasifikacija svih zaprimljenih predmeta po ovim osnovama: planova djelovanja, upita i različitih drugih akata. Naime, uslijed nesporazuma izazvanog dopisom koji je Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova uputila velikom broju pravnih osoba, a koji nije bio sasvim razvidan (s obzirom da se u predmetu dopisa istovremeno zatražilo dostavljanje planova djelovanja i akata o zaštiti dostojanstva radnika) Uredu su počeli pristizati i akti namijenjeni pravobraniteljstvu uključivši i kolektivne ugovore, pravilnike o radu, statute i dr. Isti su proslijedjeni pravobraniteljstvu uz zamolbu da se ubuduće, a u svrhu uspješnije suradnje kao i izbjegavanja sličnih nesporazuma, Ured za ravnopravnost spolova pravovremeno obavijesti o sadržaju onog dijela dopisa koji se odnosi na njegove zakonske ovlasti;

- službenice Ureda redovito daju upute i tumačenja velikom broju pravnih osoba i drugih javnih tijela vlasti koje se učestalo telefonskim putem obraćaju Uredu tražeći naputke

o izradi planova djelovanja, a određenom broju pravnih osoba, koje su to pismeno zatražile, dostavljene su i smjernice za izradu istih.

Isticemo da najveći broj stranaka prilikom upita pokazuje potpuno nepoznavanje Zakona o ravnopravnosti spolova u kojemu je navedeno da planovi djelovanja trebaju sadržavati 1) analizu položaja žena i muškaraca; 2) utvrđivanje razloga za uvođenje posebnih mjera; 3) ciljeve koje treba postići i 4) način provedbe i metode nadziranja njihove provedbe (cl. 11., st. 2. ZORS-a).

Zaključno sa 31. 12. 2004., u Uredu su zaprimljena ukupno 234 predmeta, od čega 188 planova djelovanja, 37 upita o smjernicama za izradu plana djelovanja i 9 predmeta koji su sadržavali različite druge službene akte (kolektivne ugovore, pravilnike o radu, statute i sl.).

Planove djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova su dostavila: 3 tijela državne uprave - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Državni inspektorat i Ured državne uprave u Varaždinskoj županiji; 3 jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave - Karlovačke županija, Grad Umag i Splitsko-dalmatinska županija; 7 pravnih osoba u pretežitom vlasništvu države; i 178 pravnih osoba u pretežitom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Najveći dio pravnih osoba u pretežitom vlasništvu lokalne i područne (regionalne) samouprave koje su Uredu dostavile planove djelovanja na prethodno odobrenje čine osnovne i srednje škole, i to 70%, dakle, ustanove u kojima većinu zaposlenih čine žene.

Sadržaji dokumenata koji se pod nazivom Planova djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova dostavljaju Uredu različiti su i ucestalo nepotpuni: oni često uključuju opće deklarativne odredbe i/ili se dostavljaju samo djelomične analize uz napomene da ne postoji obveza niti potreba donošenja predmetnih planova.

Slijedom navedenog Ured za ravnopravnost spolova u 2004. god. nije prethodno odobrio niti jedan zaprimljeni plan.

Nadalje, struktura i razlicitost djelokruga rada javnih tijela vlasti takvi su da ne dopuštaju izradu jedinstvenog obrasca za izradu planova djelovanja. Primjerice, ne mogu biti identicni obrasci za pojedina ministarstva, jedinice lokalne i podrucne (regionalne) samouprave, vrtice i škole ili gradska poduzeca. Dodatni je problem što u cl. 9. i 10. Zakona nisu jasno definirane tzv. posebne mjere, kao sastavni dio plana djelovanja temeljem utvrđenih razloga za njihovo uvođenje. Ured nema ovlasti za propisivanje naputaka za uvođenje posebnih mjera pravnim osobama koje su u nadležnosti drugih tijela državne uprave. Primjerice, Ured nema ovlasti propisivanja posebnih mjera u području obrazovanja i izradu obveznih uputa koje bi uputio svim obrazovnim ustanovama već je to u ingerenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa kao nadležnog tijela državne uprave.

Zaključno: s ciljem provedbe i operativnosti predmetnih zakonskih odredbi Ured za ravnopravnost spolova mišljenja je da bi ove članke Zakona trebalo jasnije definirati u smjeru tocnog određivanja obveznih državnih tijela i pravnih osoba koje su dužne donositi planove djelovanja.

Ured je mišljenja da bi se o stupnju provedivosti predmetnih zakonskih odredbi trebao ocitovati Ured za zakonodavstvo Vlade RH i Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora.

3. Predlaganje Vladi RH i državnim tijelima donošenje ili izmjene zakona i drugih propisa kao i usvajanje drugih mjera

Sukladno čl. 18. st. 2., alineja 3., Zakona, Ured je nadležan za predlaganje Vladi i državnim tijelima donošenje ili izmjene zakona i drugih propisa kao i usvajanje drugih mjera, a s ciljem uskladjivanja zakona i drugih propisa s odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova.

3.1. Imenovanje koordinatora/ica u tijelima državne uprave

Nastavno na navedeno, kao jedna od prvih mjera usmjerenih ka primjeni Zakona, zatraženo je od svih celnika/ca tijela državne uprave imenovanje dužnosnika/ce koji obavlja poslove koordinatora/ice za ravnopravnost spolova i u skladu s nadležnosti tijela državne uprave, suraduje s Uredom za ravnopravnost spolova i odgovara za provedbu ovoga Zakona (čl. 26.).

Koordinatori/ice u tijelima državne uprave, uz Ured za ravnopravnost spolova i Pravobraniteljicu za ravnopravnost spolova, izravno su odgovorni za osiguranje provedbe Zakona i cine sastavni dio institucionalnih mehanizama za zaštitu i promicanje ustavnog nacela ravnopravnosti spolova.

Sva su ministarstva izvršila navedenu obvezu i obavijestila Ured o sljedećim imenovanjima:

Poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva - pomoćnica ministra Ivka Suman Podgajski;

Mora, turizma, prometa i razvitka - viša stručna savjetnica Lidija Zadravec;

Znanosti, obrazovanja i športa - pomoćnica ministra Vilmica Kapac;

Kulture - pomoćnica ministra Goranka Horjan;

Obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti - pomoćnica ministrice Vesna Širanović;

Zdravstva i socijalne skrbi - pomoćnica ministra Milena Horvat;

Vanjskih poslova - načelnica Odjela za ljudska prava Dubravka Šimonović;

Obrane - pomoćnik ministra Željko Goršić;

Gospodarstva rada i poduzetništva - viša savjetnica u Upravi za industriju gđa Astrid Mušura-Kaucic;

Europskih integracija - pomoćnica ministrice Tamara Obradovic;

Zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva - tajnik ministarstva Veljko Mudric;

Pravosuda - pomoćnica ministrice Štefica Stažnik;

Financija - pomoćnica ministra Slavica Pezer-Blecic i

Unutarnjih poslova - pomoćnik ministra, Zlatko Gledec.

Na inicijativu Ureda koordinatori/ice su također imenovani i u dijelu vladinih ureda, državnih upravnih organizacija i u svim uredima državne uprave u **županijama**.

S obzirom da je zakonski propisano da koordinator/ica mora imati status dužnosnika/ce, a da taj status u uredima državne uprave u županijama ima jedino predstojnik/ca, kao i da su temeljem čl. 3. Zakona o sustavu državne uprave, ovi uredi određeni kao prvostupanjski u jedinicama područne (regionalne) samouprave, Ured je zatražio ocitovanje državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za upravu Antuna Palarica. Prema dostavljenom tumačenju „predstojnik ureda državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave kao celnik tijela državne uprave dužan je odrediti osobu koja će obnašati i poslove koordinatora za ravnopravnost spolova, sukladno odredbi članka 51. Zakona o sustavu državne uprave (N.N: 190/03), no ne nužno iz reda dužnosnika ukoliko to objektivno nije moguće.“

Zaključno, može se ustvrditi da je imenovanjem koordinatora/ica u najvećem dijelu tijela državne uprave gotovo u potpunosti implementiran st.1. članka 26. Zakona, iako su imenovane i osobe koje nemaju status dužnosnika/ice, a što izricito propisuje navedena zakonska odredba.

Članak 26., trebalo bi, stoga, uskladiti s drugim odgovarajućim propisima, odnosno, terminološki jasno odrediti pravni status koordinator/ice za ravnopravnost spolova u pojedinim tijelima državne uprave.

3.2. Predlaganje izmjena i nadopuna zakona i drugih propisa

Clankom 36. Zakona propisano je da ce se svi zakoni i drugi propisi uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku od godine dana od dana njegova stupanja na snagu. Rok za predmetno usklađivanje zakonodavstva istekao je krajem srpnja 2004. god., a da vecina zakona nije uskladeni niti je proceduralno razmatrano usklađivanje s odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova.

Nadležna tijela državne uprave tijekom prošle godine u vecini nisu izvršavala predmetnu obvezu dostavljanja prijedloga Zakona i drugih propisa na ocitovanje i mišljenje Uredu za ravnopravnost spolova, a što je onemogućilo značajniji utjecaj Ureda na predlaganje mjera za usklađivanje zakonodavstva.

Napominjemo, također, da je i Zaključak Koordinacije za društvene djelatnosti i ljudska prava Vlade RH od 1. rujna 2004.god. obvezao sva središnja tijela državne uprave da informacije o postupku pripreme i predlaganja nacrti prijedloga zakona, propisa i drugih akata, koji se neposredno ili posredno odnose na ravnopravnost spolova dostavljaju Uredu za ravnopravnost spolova.

Unatoc zakonskim propisima i Zaključku Koordinacije nastavljena je praksa neizvršavanja navedenih obveza te Uredu za ravnopravnost spolova, osim svega nekoliko rijetkih izuzetaka, a o kojima cemo dalje detaljnije izvijestiti, nisu uopce dostavljani niti prijedlozi zakona i drugih propisa, niti informacije o istima iz vecine središnjih državnih tijela.

Djelatnosti Ureda po ovim pitanjima obuhvatile su sljedece:

- Na 6. sjednici Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora predstojnica Ureda predložila je predlagatelju – predstavniku Ministarstva kulture, nadopunu Prijedloga **Zakona o medijima** (P.Z. br.87), a Prijedlog nadopuna prosljeden je i potpredsjednici Vlade Jadranki Kosor dopisom od 27. travnja 2004. god. Predloženo je da se razmotri pozitivno

uvodenje nacela ravnopravnosti spolova u Prijedlog Zakona o medijima na nacin da se 1) cl.5., st.2. nadopuni sa zasebnom alinejom *razvoja svijesti o ravnopravnosti žena i muškaraca* kao obvezom za poticanje proizvodnje i objavljivanje programskih sadržaja i 2) da se cl. 20., st.8. nadopuni i *zabranom oglašavanja onih sadržaja kojima se javno prikazuju i predstavljaju žene i muškarci na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući nacin, s obzirom na spol i spolnu orijentaciju*. Predlagatelj je prihvatio predložene nadopune te je time Zakon o medijima donesen u Hrvatskom saboru 30. travnja 2004. god. jedan od rijetkih zakona uskladen s odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova;

- Ocitovanjem na **Nacrt prijedloga zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji** od 26. kolovoza 2004. god., predloženi su amandmani na clanak 8. Nacrta;

- O **Nacrtu konacnoga prijedloga zakona o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu lijecenja i Nacrtu konacnoga prijedloga zakona o zaštiti prava pacijenata** zaprimljenih 27. rujna 2004. god., zatraženo je mišljenje koordinatorice za ravnopravnost spolova i pomocnice u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi Milene Horvat.

Pojedine nacрте prijedloga zakona, propisa i drugih akata (npr. strategija) Uredu je iznimno dostavljalo svega nekoliko tijela državne uprave uključujući Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo europskih integracija.

Sva ostala ministarstva kao i Središnji državni ured za upravu nisu Uredu dostavili niti jednu informaciju ili prijedlog nacrta zakona i drugih propisa i akata koji se posredno ili neposredno odnose na ravnopravnost spolova, a o kojemu bi se zatražilo ocitovanje Ureda za ravnopravnost spolova.

Slijedom zatraženih ocitovanja Ured je na osnovu dostavljenih materijala dostavljao mišljenje te predlagao nadopune i izmjene nacrta prijedloga propisa, dokumenata i drugih akata tijelima državne uprave kako slijedi:

- Ured je sudjelovao u izradi dokumenta „**Potrebe RH za stranom pomoci u procesu pristupanja EU za 2004-2006. godinu**“ (PSPPP): prihvacene su predložene primjedbe, a izraden je i prijedlog prioriteta i projekata za Akcijski plan 2004.-2005;

- Ured je predložio, a Ministarstvo europskih integracija i Vlada RH prihvatili prijedlog izmjena dokumenta „*Glavni zadaci tijela državne uprave u procesu približavanja EU 2004.-2007.*“, prema kojemu su kao strateški ciljevi i ključne mjere iz područja ravnopravnosti spolova iz perspektive zahtjeva i standarda Europske unije navedeni:

1) unaprjeđivanje cjelovitog sustava zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova u RH (utjecanje na primjenu zakonskih propisa; provedbu Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova i razvijanje programa promicanja politike jednakih mogućnosti; sustavno praćenje i primjenjivanje propisa EU, VE i drugih međunarodnih dokumenata iz područja ravnopravnosti spolova; jačanje suradnje na vertikalnoj i horizontalnoj razini između Ureda za ravnopravnost spolova, drugih TDU, Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, saborskog Odbora za ravnopravnost spolova i povjerenstava za ravnopravnost spolova na lokalnoj razini; podršku i provođenje programa usmjerenih ka podizanju opće svijesti i znanja o pitanjima ravnopravnosti spolova; i

2) uvođenje gender mainstreaminga u sva područja nacionalne politike (podrška ekonomskom osnaživanju žena kroz razvoj programa za smanjivanje nezaposlenosti; povećanja udjela ženskog poduzetništva i uklanjanja svih oblika diskriminacije žena na tržištu rada; promoviranje uravnotežene spolne zastupljenosti u procesima donošenja političkih odluka uključujući zakonodavne i administrativne mjere usmjerene ka povećanju političke participacije žena; unaprjeđenje vođenja statističkih podataka u svim područjima društvenog i političkog života i publiciranje istih; uvođenje rodno osjetljivog obrazovanja u nastavne planove i programe, uklanjanje spolnih stereotipa iz udžbenika i sustavno promicanje edukacije nastavnog osoblja na svim razinama; jačanje napora za

suzbijanje svih oblika suzbijanja nasilja nad ženama; povećanje broja skloništa za žrtve obiteljskog nasilja; podržavanje istraživanja i širenje informacija o svim oblicima nasilja nad ženama i kontinuiranu suradnju s nevladinim udrugama aktivnim u području ravnopravnosti spolova u svrhu jačanja uloge i značaja civilnog društva.

- Temeljem uputa Ministarstva europskih integracija o izradi „*Nacionalnog programa pridruživanja RH EU za 2005. godinu (NPPEU 2005.)*“ Ured je određen za su-nositelja pripreme dijela teksta o ravnopravnosti spolova u poglavlju političkih kriterija: „Ljudska prava i zaštita manjina“. Ured je nositelju izrade ovog dijela NPPEU-a 2005., Upravi za EU, NATO i zemlje članice MVP-a, 5. listopada 2004. god. dostavio tekst o ravnopravnosti spolova za navedeno poglavlje NPPEU-a.

Prijedlog Ureda za NPPEU 2005. prihvaćen je, te su uvršteni dolje navedeni prioriteti u području političkih kriterija „1.3.1.3. Ravnopravnost spolova“:

- jačanje i umrežavanje institucionalnih mehanizama za provedbu politike ravnopravnosti spolova;
- usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova;
- jačanje političke zastupljenosti žena u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave;
- uvođenje rodno osjetljivog obrazovanja i uklanjanje stereotipa i spolne diskriminacije iz udžbenika i nastavnih planova i programa na svim razinama obrazovanja;
- izrada i usvajanje nove Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova (2006-2010);
- izrada i usvajanje Nacionalne strategije o zaštiti od nasilja u obitelji.

- Na **Nacrt prijedloga Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava u RH od 2005. do 2008.** godine Ured se ocitovao izmjenama i nadopunama Nacrta ukazavši pri tome i na netocnosti u navodenju pojedinih zakonskih odredbi i drugih cinjenicnih navoda.
- Ured je 30. studenog Strucnoj radnoj skupini za suzbijanje diskriminacije Povjerenstva za ljudska prava Vlade RH dostavio ocitovanje na predloženi **Nacrt prijedloga “Nacionalne strategije za suzbijanje svih oblika diskriminacije”** u kojemu je, uz prijedloge izmjena i nadopuna, naglašena potreba rekonceptualizacije predloženog teksta.
- Predstojnica Ureda, kao članica Radne skupine, sudjelovala je u izradi **Nacrta prijedloga Strategije o zaštiti od nasilja u obitelji** pri Upravi za obitelj Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.
- Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa predložene su **mjere za provedbu članka 14. Zakona o ravnopravnosti spolova** i programskih zadataka iz Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova temeljem prijedloga Ureda za uključivanjem predstavnica nevladinih udruga u povjerenstva za izradu Kataloga znanja, sposobnosti i vještina za osnovnu školu, kao i druge mjera putem održanih radnih sastanaka sa dužnosnicima/cama ministarstva.

4. i 5. Izrada Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova i nadziranje njene provedbe te provodenje istraživanja, izrada analiza i izvještavanje Vlade RH o provedbi nacionalne politike

U okvir drugih strucnih poslova koji pripadaju u nadležnost Ureda jest i izrada Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova kao i nadziranje njene provedbe.

4.1. Izrada Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova

Politika ravnopravnosti spolova i osnaživanja žena prihvacena je na najvišoj državnoj razini odlukama Hrvatskog sabora i donošenjem nacionalnih planova za djelovanje 1997. i 2001. godine. Trenutno je kao osnovna državna strategija za promicanje prava žena na snazi druga *Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova 2001.-2005.*, usvojena jednoglasno 2001. godine u Hrvatskom saboru. Njome su, na temeljima pekinške Platforme za djelovanje i završnih dokumenata Posebnog zasjedanja Opće skupštine UN-a Peking+5, definirani ciljevi i okviri modaliteta djelovanja u pravcu promicanja prava žena sukladno detektiranim kritičnim područjima za djelovanje (ljudska prava žena, žene i zdravlje, nasilje nad ženama, žene i oružani sukobi, žene i gospodarstvo, žene i obrazovanje, žene i zaštita okoliša, žene na položajima moci i odlučivanja, žene i mediji i institucionalni mehanizmi). Ova, druga po redu, Nacionalna politika, nadogradnja je prethodne, ona redefinira program dotadašnjeg rada i uvodi nacelo uspostave ne samo nacionalne već i lokalne mreže tijela za promicanje i unapređenje ravnopravnosti spolova.

S obzirom da važenje aktualne Nacionalne politike istjece krajem ove godine, slijedom navedene zakonske obveze Ured je dužan izraditi prijedlog nove/trece Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova za mandatno razdoblje 2006.-2010.

Predstojnica Ureda tijekom prošle godine u svojim je javnim istupima upoznala javnost s

ovom cinjenicom, najavila pokretanje javne rasprave u 2005. god., o svim pitanjima koja obuhvaca nacionalna strategija i pozvala zainteresirane, prije svega nevladine udruge, na suradnju u izradi prijedloga nove Nacionalne politike.

Uz Ured za ravnopravnost spolova kao zakonski određenog nositelja izrade Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova aktima Hrvatskog sabora propisano je da u izradi iste sudjeluje i saborski Odbor za ravnopravnost spolova. Odbor je, istovremeno, kao matično radno tijelo Sabora zadužen i za provedbu i analizu ostvarenja Nacionalne politike za za promicanje ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj (www.sabor.hr).

Napominjemo da tzv. akcijski planovi i /ili programi odnosno državne strategije za primjenu načela ravnopravnosti spolova postoje u gotovo svim europskim državama, primjerice: u Sloveniji je na snazi: «Nacionalni program za jednake mogućnosti žena i muškaraca 2005- 2013» ; u Slovačkoj: «Nacionalni akcijski plan za žene u Slovačkoj» 1997-2007.; u Poljskoj «Nacionalni akcijski plan za žene 2003-2005»; u Nizozemskoj: «Nacionalna strategija za uvođenje načela ravnopravnosti spolova 2001-2006» ; u Španjolskoj: «Plan za jednake mogućnosti žena i muškaraca 2003-2006» ; u Švedskoj: «Nacionalni akcijski plan za ravnopravnost spolova» (Potpun pregled nacionalne mašinerije i akcijskih planova u zemljama članicama Vijeća Europe dostupan je u publikaciji „ National Machinery, Action Plans and Gender Mainstreaming in the Council of Europe member States since the 4th World Conference on Women“, Strasbourg, 2004.,EG (2002)3.).

4.2. Nadziranje provedbe Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u RH 2001.-2005.

U Nacionalnoj politici za promicanje ravnopravnosti spolova kao nositelji provedbe programskih zadataka, uz bivše Povjerenstvo Vlade RH za ravnopravnost spolova, Vladu RH i Odbor za ravnopravnost spolova HS-a, navedena su i ministarstva, druga državna tijela, tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i neizravno nevladine udruge.

S obzirom da je Povjerenstvo Vlade RH za ravnopravnost spolova ukinuto (5. siječnja 2004.) temeljem osnivanja Ureda za ravnopravnost spolova kao stručne službe za obavljanje poslova u vezi s ostvarivanjem ravnopravnosti spolova, te da je u međuvremenu izmijenjeno ustrojstvo pojedinih ministarstava i ukinuta pojedina druga tijela državne uprave, doslovno nadziranje i ostvarivanje velikog dijela zadataka propisanih u Nacionalnoj politici nije moguće. Moguće je jedino selektivno vršiti nadzor, ali i ovdje treba naglasiti da Ured nema instrumente niti ovlasti za efektivno nadziranje ispunjavanja navedenih obveza od strane pojedinih državnih tijela s obzirom da ne postoje zakonski propisane sankcije za neprovođenje propisanih odredbi. Ured se ne može niti poistovjetiti s bivšim Povjerenstvom Vlade za ravnopravnost spolova koje je imalo savjetodavnu ulogu, a bilo je sastavljeno od predstavnika/ca ministarstava i drugih državnih tijela uz institucionalno uključivanje u njegov rad nevladinih udruga. Preusmjerenje zadataka Povjerenstva na rad Ureda dodatno nije moguće niti iz razloga što je velik dio rokova za provođenje pojedinih mjera iz programskih zadataka Nacionalne politike istekao još 2002., ili 2003. god., dakle, u vrijeme dok Ured nije bio konstituiran. Iz istog razloga Ured nije mogao niti nadzirati njenu provedbu sve do sredine 2004. god.

Napominjemo da najveći dio planiranih mjera iz Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova nije realiziran u razdoblju od njena donošenja 2001. god., pa do kraja

2003. Potpunu analizu provedbe i ostvarenja Nacionalne politike Ured će dostaviti Vladi RH zajedno s prijedlogom 3. Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova za mandatno razdoblje 2005.- 2010. god. krajem ove godine.

Iz Izvješća Povjerenstva za ravnopravnost spolova Vlade RH o provedbi Nacionalne politike u 2002. god. unutar pojedinih ministarstava, dostavljenom Uredu iz Ureda za ljudska prava pri kojemu je djelovalo tajništvo tadašnjeg Povjerenstva, proizlazi da se velikim dijelom u ministarstvima nisu izvršavale predviđene obveze. Za 2003. godinu Uredu nije proslijedeno niti jedno izvješće.

U Uredu se od osnivanja kontinuirano provodi evaluacija pojedinih segmenata Nacionalne politike i poduzimaju aktivnosti za ostvarivanje pojedinih programskih zadataka. U nastavku ćemo navesti što je u izvještajnom razdoblju – od ožujka do kraja prosinca, Ured učinio u provedbi pojedinih odrednica Programa djelovanja Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova.

4.3. Provedba Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova

Aktivnosti koje je Ured poduzeo u svrhu primjene pojedinih odredbi zadataka navedenih u Programu djelovanja Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, a koje je pripadalo u nadležnost Povjerenstva za ravnopravnost spolova Vlade RH (2001-2003) obuhvatile su iz područja **Ljudskih prava žena, Nasilja nad ženama, Žene i gospodarstvo, Žene i obrazovanje i Žene na položajima moci i odlučivanja** sljedeće:

- izradu izvješća o uskladenosti hrvatskih zakona s međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima žena (usp. točku 6. i 7. o ispunjavanju međunarodnih obveza);
- od svih ministarstava zatraženo je dostavljanje prijedloga zakona koji reguliraju materiju od utjecaja na položaj žena, a od ženskih nevladinih udruga da o svojim spoznajama provedbe ZORS-a izvješćuju Ured;

- rebalansom Državnog proračuna iz srpnja 2004., god. na inicijativu predstojnice Ureda izmijenjene su proračunske stavke i dodana stavka tekucih donacija koja je omogućila raspisivanje natjecaja i financiranje projekata ženskih nevladinih udruga;
- Ured je tiskao prijevod UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena te preveo i distribuirao pojedine preporuke i deklaracije iz područja ravnopravnosti spolova Vijeca Europe;
- Ured je sudjelovao u obilježavanju Međunarodnog dana ljudskih prava i Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama i pri potonjem surađivao s nevladinim udrugama;
- organizirani su seminari za predstavnike lokalnih vlasti u suradnji s predstavnicima nevladinih udruga i izvršena edukacija istih;
- ponudena je suradnja i financijska potpora Savezu udruga invalida Karlovačke županije s ciljem unapređenja položaja žena s invaliditetom;
- Ured je inicirao osnivanje radne skupine za prikupljanje podataka o ženama pripadnicama nacionalnih manjina u suradnji s Uredom za nacionalne manjine, pri čemu su pozvane članice nekoliko nevladinih udruga (B.a.B.e., Žar, Udruga žena Romkinja „Bolja budućnost“), stručnjakinje/aci za navedeno područje, predstavnice/ci Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora, Državnog zavoda za statistiku i Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova da se uključe u radnu skupinu za izradu izvješća i donošenje plana o unapređenju položaja žena pripadnica nacionalnih manjina ;
- izvršena je analiza političke participacije ove kategorije žena na dopunskim izborima za vijeća nacionalnih manjina RH (iz veljače 2004.god.), iz koje proizlazi da su žene pripadnice nacionalnih manjina (kao i ukupna ženska populacija) podzastupljene u

procesu donošenja političkih odluka. Od 102 osnovana vijeća nacionalnih manjina u kojima je zastupljeno ukupno 1270 predstavnika 331 je žena, odnosno 24,49%. Predstojnica Ureda je s navedenim podacima i strateškim opredjeljenjem Ureda iz ovog područja, u okviru svoga izlaganja pod nazivom „Unapređenje položaja žena pripadnica nacionalnih manjina“ upoznala sve relevantne predstavnike službenih tijela koja se bave pravima nacionalnih manjina na seminaru „Nacionalne manjine i europske integracije“ održanom ovoga ljeta u organizaciji Vladinog ureda za nacionalne manjine, Savjeta za nacionalne manjine i Centra za međunarodne studije;

- Ured se uključio u obilježavanje Svjetskog dana seoskih žena 15. listopada;
- Ured je sudjelovao u radu Radne skupine za izradu Nacionalne strategije za borbu protiv nasilja nad ženama (u okviru koje je zatraženo i osnivanje obiteljski sudova), uz suradnju s ženskim nevladinim udrugama koje djeluju na suzbijanju nasilja nad ženama;
- temeljem zaključaka Gospodarsko-socijalnog vijeća (GSV-a) od 19. veljače 2005. god., Ured je kao nositelj projekta „Standardi identifikacije diskriminacije pri zapošljavanju“ pokrenuo pripremu i izradio nacrt projekta za provođenje empirijskog istraživanja na temu utvrđivanja oblika diskriminacije žena pri zapošljavanju u suradnji sa sindikatima i predstavnicima resornih ministarstava;
- izradena je analiza *Položaja žena na tržištu rada* u svrhu edukacije članova/ica lokalnih povjerenstava za ravnopravnost spolova;
- od Ministarstva obrazovanja, znanosti i športa zatraženo je na osnovi prijedloga Ureda i ženskih nevladinih organizacija imenovanje stručnjakinja u stručna tijela /povjerenstva/ za izradu novih nastavnih programa i organizirana prezentacija projekata Ženske mreže Hrvatske dužnosnicima ministarstva;
- od Ministarstva obrazovanja, znanosti i športa zatraženi su podaci o položaju žena na

sveučilištu i u znanosti;

- pokrenute su pripreme za lokalne izbore 2005. god. s ciljem povećanja broja žena u predstavničkim i izvršnim tijelima vlasti na lokalnoj razini (publiciranje studija, prijevodi deklaracija, uz učestala javna upozorenja o političkoj podzastupljenosti žena i dr.)

4.4. Razvoj institucionalnih mehanizama: Osnivanje, edukacija i suradnja s županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova

Iako je u Programu djelovanja Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2001.-2005. navedeno da će u roku od šest mjeseci od njena usvajanja (4. prosinca 2001. god.) tadašnje Povjerenstvo Vlade za ravnopravnost spolova, u suradnji s nevladinim udrugama, ispitati mogućnost osnivanja lokalnih i područnih (regionalnih) povjerenstava, a uspostavljanje mreže povjerenstava i razvijanje njihove međusobne suradnje određeno je i kao jedna od prioritarnih zadataka cjelokupnog programa, analiza koju je proveo Ured za ravnopravnost spolova pokazala je da na lokalnoj razini još uvijek nije dovršen proces osnivanja i punog funkcioniranja lokalnih županijskih i gradskih povjerenstava za ravnopravnost spolova.

Prema evaluaciji provedenoj na osnovi dokumentacije, preuzete iz tajništva Ureda za ljudska prava Vlade RH i informacijama dobivenim od pojedinih županijskih skupština, do početka rada Ureda bilo je osnovano 8 županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova i 3. odbora u županijskim skupštinama, i to: Povjerenstva za ravnopravnost spolova u Istarskoj, Dubrovacko-neretvanskoj, Međimurskoj, Brodsko-posavskoj, Karlovačkoj, Viroviticko-podravskoj i Šibenskoj županiji te Koordinacija za ravnopravnost spolova Grada Zagreba i Odbori za ravnopravnost spolova kao stalna radna tijela unutar županijskih skupština u Primorsko-goranskoj, Varaždinskoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji.

Analiza je pokazala da osim što u polovici županija povjerenstva nisu niti osnovana, pojedina od njih, od donošenja formalne odluke o osnutku nisu bila aktivna i to: Šibensko-kninsko i Dubrovacko-neretvansko povjerenstvo.

Sukladno, naime, nadležnostima Ureda, a u svrhu upoznavanja s načinom i djelokrugom rada županijskih povjerenstava, ostvarivanja međusobne suradnje kao i planiranja budućih aktivnosti zatraženo je dopisom od 18. svibnja 2004. god. izvješće o radu povjerenstava i odbora u 2003. godini. Izvješće o radu Uredu nije dostavio Odbor za ravnopravnost spolova Bjelovarsko-bilogorske županije. Zaključno, prema zatečenom stanju, u svega 8 županija efektivno su djelovala povjerenstva/odbori za ravnopravnost spolova.

Nastavno na navedeno, a s obzirom na važnost uspostavljanja institucionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova na lokalnoj razini (u svrhu provedbe ne samo Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova već i Zakona o ravnopravnosti spolova) Ured je kao jedan od najvažnijih dijelova u planu rada za 2004. god. odredio aktivnosti usmjerene ka osnivanju i suradnji s povjerenstvima za ravnopravnost spolova u svim županijama, edukaciju njihovih članova/ica i uspostavljanje mreže i koordinacije u djelovanju između nacionalne i lokalne razine.

S ciljem upoznavanja rada pojedinih povjerenstava i definiranja modaliteta međusobne suradnje, osim drugih navedenih aktivnosti, predstojnica Ureda održala je radne sastanke sa predstavnicima/ama Istarskog, Viroviticko-podravskog, Dubrovacko-neretvanskog, Splitsko-dalmatinskog, Vukovarsko-srijemskog i Medimurskog povjerenstva za ravnopravnost spolova kao i Koordinacijom za ravnopravnost spolova Grada Zagreba.

Predstojnica Ureda u travnju je sudjelovala u Porecu na seminaru za članice istarskih gradskih povjerenstava za ravnopravnost spolova u organizaciji Centra za građanske inicijative i Povjerenstva za ravnopravnost spolova Istarske županije. Tom prilikom su članice povjerenstava upoznate s ulogom i planovima Ureda za ravnopravnost spolova pri

cemu je istaknut problem nadležnosti lokalnih povjerenstava. Potrebno je napomenuti i to da je istarsko županijsko Povjerenstvo najstarije u Hrvatskoj – osnovano još 1999. godine, a u Istri je formiran i najveći broj lokalnih gradskih/općinskih povjerenstava za ravnopravnost spolova.

Početkom srpnja organiziran je i održan sastanak s članovima/cama povjerenstava za ravnopravnost spolova Viroviticko- podravske i Dubrovacko-neretvanske županije.

Viroviticko-podravsko povjerenstvo jedno je od onih koje je od svog osnutka 2002. god. aktivno djelovalo, i uspjelo inicirati osnivanje povjerenstava za ravnopravnost spolova u svim gradovima na području županije – Virovitici, Orahovici i Gradu Slatini. Nakon održane sjednice sa članovima Povjerenstva održana je i konferencija za novinare na temu ravnopravnosti spolova i stanju zastupljenosti žena u javnom životu na području Viroviticko-podravске županije. Pri tome je istaknuto da je sudjelovanje žena u vlasti na području ove županije ispod ionako niskog hrvatskog prosjeka te da je zajednička uloga Vladinog Ureda i županijskog povjerenstva poduzimanje svih onih aktivnosti koje će mijenjati zastupljenost žena u javnom i politickom životu s ciljem suzbijanja njihove politicke i društvene marginalizacije.

S ciljem aktiviranja rada Dubrovacko-neretvanskog povjerenstva, a na temelju izvješća o njegovu (ne)radu dostavljenog Uredu na njegov zahtjev od 16. lipnja 2004. god., u kojemu je navedeno da Povjerenstvo tijekom proteklog razdoblja nije bilo aktivno, da je u 2003. god. održalo svega 1 sastanak te da nema jasnu predodžbu o svojoj ulozi predstojnica Ureda inicirala je sazivanje sastanka sa članovima/cama Povjerenstva za ravnopravnost spolova Dubrovacko-neretvanske županije koji je održan 07. srpnja 2004. godine u Dubrovniku. Sastanku su nazočili uz predstojnicu Ureda i Katarinu Ivankovic Knežević, savjetnicu u Uredu za ravnopravnost spolova, Ana Kordić predsjednica i Mirjana Ercegović i Nikola Prižmić, članovi Povjerenstva za ravnopravnost spolova Dubrovacko-neretvanske županije.

Članovi Povjerenstva upoznati su s radom Ureda i aktivnostima koje se poduzimaju s ciljem provedbe Zakona o ravnopravnosti spolova i Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova. Predstojnica Ureda iznijela je niz konkretnih prijedloga za rad samog Povjerenstva za ravnopravnost spolova, ali i za pripremu izrade plana djelovanja Županije (sukladno čl. 11. Zakona). U tom smislu raspravljano je o budućim aktivnostima Povjerenstva koje bi, između ostalog, trebale uključivati i: promicanje Zakona o ravnopravnosti spolova (promidžbena i edukativna djelovanja); sudjelovanje Povjerenstva za ravnopravnost spolova u kampanji za povećanje broja žena u politici, posebice vezano za nadolazeće lokalne izbore; povezivanje s nevladinim udrugama koje se bave promicanjem i zaštitom ženskih ljudskih prava kao preduvjetom za uspješnijim djelovanjem Povjerenstva; razmatranje mogućnosti osnivanja skloništa i otvaranje SOS telefona za žene žrtve nasilja; izradu analize položaja žena na tržištu rada u Dubrovacko-neretvanskoj županiji; iniciranje osnivanja gradskih i općinskih povjerenstava i dr.

Nakon opsežne rasprave usvojeni su dolje navedeni zaključci koji su putem službene bilješke Ureda dostavljeni i nenazocnim članovima povjerenstva: saborskoj zastupnici Ruži Tomašić, Branku Bazdanu, Marijani Ercegović i tadašnjem županu Dubrovacko-neretvanske županije Ivanu Šprlji.

1. U Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Dubrovacko-neretvanske županije potrebno je što prije uključiti veći broj članica/ova (od postojećih 5), vodeći pri tome računa o zastupljenosti predstavnica/ka nevladinog sektora.
2. Povjerenstvo će intenzivirati svoj rad, redovito održavati sjednice i o učinjenome izvještavati Ured za ravnopravnost spolova.
3. Članovi Povjerenstva detaljno će se upoznati sa Zakonom o ravnopravnosti spolova, Nacionalnom politikom za promicanje ravnopravnosti spolova i drugim zakonima i propisima kojima se regulira politika ravnopravnosti spolova u RH.

4. Povjerenstvo za ravnopravnost spolova izradit će analizu općeg položaja žena i muškaraca u svim segmentima društvenog i političkog života u Dubrovacko-neretvanskoj županiji i istu dostaviti Uredu.
5. Ured za ravnopravnost spolova zatražit će od župana Dubrovacko-neretvanske županije da izvrši obvezu donošenja plana djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova sukladno zakonskoj odredbi sadržanoj u čl. 11. Zakona.
6. Predsjednica Povjerenstva gđa Ana Kordić poduzet će potrebne aktivnosti glede osiguranja adekvatnih prostornih i financijskih preduvjeta za rad Povjerenstva.
7. Povjerenstvo i Ured zajednički će surađivati na ostvarivanju pune ravnopravnosti spolova u RH.

Veliki dio navedenih zaključaka je realiziran, Povjerenstvo je započelo s kontinuiranim radom i osiguralo sredstva u županijskom proračunu u iznosu od 100.000 kuna, a o čemu je obaviješten i Ured putem dostavljenog programa rada Povjerenstva za 2005. god. *Ovaj primjer naveli smo kao dobar pokazatelj zatečenog stanja te položaja i uloge županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova.*

Početkom kolovoza zatraženo je od preostalih županija u kojima nisu osnovana povjerenstva za ravnopravnost spolova (ili Uredu nisu bile dostupne informacije o postojanju istih – uključivši Šibensko-kninsku županiju kao i županije u kojima su djelovali odbori, a ne povjerenstva, žurno osnivanje istih kao i pravovremeno obavješćavanje Ureda o poduzetim aktivnostima. U dopisu upućenom županima, upozoreno je na navedenu obvezu provedbe programskih zadataka iz Nacionalne politike uz preporuku da se prilikom imenovanja članova/ica Povjerenstava, uz predstavnike županijskih tijela, vodi računa i o uključivanju predstavnika/ca nevladinih udruga za promicanje i zaštitu ženskih ljudskih prava kao i istaknutih stručnjaka/inja iz navedenog područja.

Daljnji angažman Ureda usmjeren ka iniciranju osnivanja povjerenstava bio je prihvacanje prijedloga udruge CESI – Centra za edukaciju i savjetovanje žena., o suradnji na projektu „*Rodno osviještena politika*“. Uz poticanje osnivanja novih povjerenstava na županijskoj razini, osnovni ciljevi navedenog projekta bili su i unaprjeđivanje provedbe politike ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini putem edukacije predstavnika lokalnih vlasti kao i njihovo povezivanje s nevladinim sektorom.

Organizirano je četiri seminara, dva modula za dvije grupe polaznika pod nazivom **"Provođenje rodno osviještene politike - I i II dio"**, koji su se održali u Šibeniku od 3. – 5. rujna 2004. i u Petrcanima kod Zadra od 12. – 14. studenog 2004., za polaznike s područja Istarske, Primorsko – goranske, Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovacko-neretvanske županije; i u Sisku od 10. – 12. rujna 2004. i Osijeku od 3. – 5. prosinca 2004., za područje Karlovačke, Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske, Medimurske, Brodsko-posavske, Bjelovarsko-bilogorske, Krapinsko-zagorske, Požeško-slavonske, Zagrebačke, Varaždinske, Sisacko-moslavacke, Koprivničko-križevačke i Viroviticko-podravske županije.

Odabrana su navedena središta održavanja seminara (Šibenik, Zadar, Sisak) iz razloga što u tim županijama do tada nisu djelovala povjerenstva za ravnopravnost spolova. Od svih županija u kojima nisu postojala povjerenstva dopisom predstojnice županima zatraženo je da imenuju svoje predstavnike/ce koji će sudjelovati u radu seminara. Sve županije osim Bjelovarsko-bilogorske i Varaždinske odgovorile su i odazvale se pozivu na suradnju.

Na otvaranje seminara redovito su pozivani predstavnici gradskih i županijskih vlasti, saborski zastupnici iz pojedinih županija kao i predstavnici javnih sredstava priopćavanja s ciljem jačanja svijesti o potrebi implementacije temeljnih zakonskih i drugih propisa iz područja ravnopravnosti spolova.

Nakon održanog prvog ciklusa seminara u rujnu u Šibeniku i Sisku tijekom studenog osnovani su: Odbor za ravnopravnost spolova u Zadarsko županiji (7.listopada) te Povjerenstvo za ravnopravnost spolova u Licko-senjskoj (13.listopada) i Sisacko-moslavackoj županiji (19.listopada).

Ured je početkom studenog ponovno zatražio od županija (Zagrebacke, Varaždinske, Bjelovarsko-bilogorske, Licko-senjske, Krapinsko-zagorske, Koprivnicko-križevacke, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Vukovarsko-srijemske i Požeško-slavonske) odluku o osnivanju povjerenstava i žurno osnivanje istih uz napomenu da je *osnaživanje institucionalnih mehanizama ne samo na nacionalnoj, vec i na lokalnoj razini, trajni zadatak u unapređenju politike ravnopravnosti spolova, kao i da je ta cinjenica najvažniji razlog što je jedan znacajan dio aktivnosti Ureda usmjeren prema lokalnim povjerenstvima za ravnopravnost spolova i stvaranju jedinstvene institucionalne mreže na području RH*. Dopisu su priloženi i zaključci seminara „Rodno osviještena politika“, popis sudionika/ca seminara kao i prijevodi rezolucija i preporuka Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti VE o provođenju nacela ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini.

Nakon održanog drugog ciklusa seminara, u studenom i prosincu u Petrcanima i Osijeku, do kraja prosinca osnovana su povjerenstva za ravnopravnost spolova u Splitsko-dalmatinskoj (10.studenog), Koprivnicko-križevackoj (26. studenog), Požeško-slavonskoj (6.prosinca), Krapinsko- zagorskoj (14. prosinca) i Vukovarsko- srijemskoj (16. prosinca) županiji.

Na seminarima je sudjelovalo više od stotinjak polaznika/ca, među kojima:
Članovi/ice županijskih povjerenstava/odbora za ravnopravnost spolova: Miljana Urošević i Josip Bralić (predsjednik), Zadarska županija; Ivana Pedišić (predsjednica), Snježana Bruić Pancirov i Jadranka Giljanović, Šibensko-kninska županija; Andro Ozretić, Jadranka Polović i Helena Bandalović, Splitsko-dalmatinska županija; Jelica Kureš, Dubrovacko-neretvanska županija; Branimir Dešković (predsjednik) i Mirjana Rumora, Primorsko-goranska županija; Biserka Momčinović i Jadranka Černjul, Istarska županija; Barbara Malenić, Ana Kurečić i Tihana Rendulić, Sisacko-moslavacka županija; Veronika Grdić Križan (predsjednica) i Carmen Borošić, Karlovačka županija; Vesna Pribeg i Miroslav

Belobrk, Koprivnicko-križevacka županija; Karmela Horvat (predsjednica) i Maja Hoblaj Palinkaš, Medimurska županija; Ivana Đapic (predsjednica), Valentina Bublic i Ante Jurcic, Licko-senjska županija; Jasmina Lovrinčević (predsjednica), Sabina Obranic, Anica Rašić, Ružica Šamota i Katica Kristić, Osječko-baranjska županija; Marija Radijevac (predsjednica), Katarina Boljevcan i Edita Žgela, Viroviticko-podravska županija; Snježana Pavelić (predsjednica), Zvezdana Grčević-Curković, Branka Mihic, Vesna Rajić, Brodsko-posavska županija; Dubravka Lovrić i Ivana Curković, Vukovarsko-srijemska županija; Branka Starčević Tesari Požeško-slavonska županija.

Ostali predstavnici županija i gradova: Ivka Corić, Zadarska županija; Kristina Mikšaj, Zagrebacka županija; Ksenija Cucek, Krapinsko zagorska županija i Dragana Leko, Vukovarsko-srijemska županija; članica Povjerenstva za ravnopravnost spolova grada Bjelovara Lidija Novosel, predstavnica gradskog Povjerenstava za ravnopravnost spolova Belog Manastira Nevenka Redžep i Ivana Jurčić ispred grada Osijeka.

Predstavnice nevladinih udruga: Jasminka Šprljan, Ženska inicijativa Šibenik; Zdenka Belamaric i Jagoda Sablic, G.U.Ž.I. Šibenik; koordinatorica ŽMH za Dalmaciju Silva Sumić iz Ženske grupe Split; Mirjana Kucer i Željana Buntić Pejaković, Udruga Domine Split; Ranka Šepić i Ljerka Tiršek, CGI Poreč; Mladena Banašanić, Prst, Rijeka; Luciana Latković, «Centar za žene» Benkovac; Daniela Vukoša i Loreta Stipčević, O.S.E, Zadar; Nives Paškov, VJTJI, Šibenik; Azra Lelić i Sadika Zvirkić, KORAK Karlovac; Marina Vulinčić, Mirjana Bilopavlović i Branka Poliganović Delfin, Pakrac; Desa Kolesarić, S.O.S. telefon Virovitica; Marija Maticević, Ženska grupa Brod; Vesna Nedić, Mirovna grupa Oaza; Jasmina Ilincić, Gord-gradanska organizacija razvoja Dalj; Mirjana Herceg, Ženska udruga Izvor, Tenja; Gordana Stojanović, Udruženje Baranja; Sofija Petrović, Udruženje za mir i ljudska prava «Baranja».

Koordinatori/ce u uredima državne uprave u županijama: Božica Šuper, Licko-senjska županija; Ivan Buić, Šibensko-kninska županija; Jelena Gled Burdelez, Dubravacko-neretvanska županija; Olga Peša, Zadarska županija; Ivanka Domacinić, Vukovarsko-srijemska županija; Ana Borozni, Brodsko-posavska županija; Juraj Lajtmán, Medimurska županija; Miran Škerl, Zagrebacka županija; Mirjana Jercić, Bjelovarsko-bilogorska županija; Ivanka Stanković, Krapinsko-zagorska županija; Ilija Bonić, Požeško-slavonska županija; Elizabeta Anić, Osječko-baranjska županija; Nada Kežela, Koprivnicko-križevacka i Kata Lerotić, Sisacko-moslavacka županija.

Seminare su popratili lokalni mediji, a pozivu Ureda odazvali su se i sljedeći dužnosnici koji su tom prigodom podržali provođenje politike ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini: Nedjeljka Klarić, gradonačelnica Šibenika; Ratko Gajica zastupnik i potpredsjednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina HS; Ivanka Roksandić, zastupnica, članica Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i pročelnica Ureda za društvene djelatnosti Sisacko-moslavacke županije; Željko Nenadić, zastupnik i član Odbora za ravnopravnost spolova HS; Mirjana Hermanović, savjetnica za kadrovske poslove grada Siska; Omerka Šarić, potpredsjednica Gradskog vijeća grada Zadra; Mirko Šileš, predsjednik

Županijske skupštine grada Zadra; Antun Kapraljević, zastupnik i član Odbora za ravnopravnost spolova HS; Tibor Santo, bivši član Odbora za ravnopravnost spolova i vijećnik u skupštini Osječko-baranjske županije i Biljana Borzan, predsjednica Gradskog vijeća grada Osijeka.

Osim osnivanja novih povjerenstava za ravnopravnost spolova na županijskoj razini, na navedenim seminarima izvršena je i edukacija dužnosnika/ca iz jedinica lokalne i područne samouprave o različitim aspektima ravnopravnosti spolova, kao i povezivanje nevladinog sektora s lokalnim vlastima, a što je također izravna provedba zadataka Nacionalne politike. Gore navedenim dužnosnicima/cama, članovima/cama povjerenstava i predstavnicima/cama povjerenstava predavanja i radionice održale su sve najvažnije nositeljice pojedinih institucionalnih mehanizama za provedbu ZORS-a, kao i pojedine najznacajnije predstavnice ženskih nevladinih organizacija.

Edukacija je uključila dolje navedeni popis izlagaca/ica, tema i distribuiranih dokumenata i ostalih publikacija važnih za razumijevanje provedbe politike ravnopravnosti spolova.

Predavanja i radionice na navedene teme održale/i su:

1. Helena Štimac Radin – predstojnica Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH:

Uloga i ciljevi Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH, Osnaživanje institucionalnih mehanizama na lokalnoj razini i Žene u politici – potreba za osnaživanjem

2. Sanja Cesar – koordinatorica udruge CESI:

Planiranje aktivnosti povjerenstava u suradnji s nevladinim udrugama i Upoznavanje s osnovnim konceptima rodne ravnopravnosti

3. Gordana Obradović Dragišić – udruga CESI:

Žene na mjestima odlučivanja – vještine vođenja i Planiranje programa rada povjerenstava i aktivnosti u suradnji s nevladinim udrugama

4. Katarina Ivankovic Knežević – stručna savjetnica u Uredu za ravnopravnost spolova:

Mehanizmi provođenja rodno osviještene politike i Posebne mjere za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova i njihova primjena na županijskoj razini

5. Gordana Lukac – Koritnik - Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova:

Uloga Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova;

6. Gordana Sobol – predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog Sabora:

Uloga i ciljevi saborskog Odbora za ravnopravnost spolova;

7. Biserka Momcinovic - koordinatorica Centra za građanske inicijative Porec i članica Povjerenstva za ravnopravnost spolova Istarske županije:

Lobiranje i zagovaranje te Prezentacija suradnje nevladinih udruga i županijskih povjerenstava

8. Mladenka Morovic, viša savjetnica u Uredu pravobraniteljice:

Povjerenstva za ravnopravnost spolova u sustavu financiranja unutar županijskih proračuna

9. Maja Dubljevic – voditeljica projekta «Žene i vodenje», CESI :

Žene na mjestima odlučivanja

10. doc. dr. sc. Inga Tomić Koludrović, Odjel za sociologiju, Sveučilište u Zadru:

Vidljivost/ ili nevidljivost žena u društvenom i političkom životu

11. prof. dr. Erma Ivoš, Odsjek za sociologiju, Sveučilište u Zadru:

Ravnopravnost spolova i hrvatska integracijska politika

11. Bojana Genov – koordinatorica Ženske mreže Hrvatske:

Inicijativa za promjenu Zakona o izboru članova predstavničkih tijela područne i lokalne samouprave

12. Nada Kerovec, viša savjetnica u Uredu za ravnopravnost spolova :

Analiza položaja žena na tržištu rada

Učesnicima/cama seminara distribuirane su sljedeće publikacije, studije i dokumenti:

Nacionalna politika za promicanje ravnopravnost spolova 2001. - 2005. godine;

Zakon o ravnopravnosti spolova (N.N. 116/03);

Publikacija «*Prostitucija i trgovanje ženama*», (ur.) Đurdica Kolarec, Nela Pamukovic, Centar za žene žrtve rata, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH, Zagreb, 2004;

Priručnik *Uvođenje načela ravnopravnosti u praksu*, UNDP – Regionalni Biro za Europu i CIS, Centar za ravnopravnost spolova/Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Vlade RH Zagreb 2003.

Nacrt prijedloga Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji od 2004. do 2007. godine;

Nacionalno izvješće o provedbi ciljeva Milenijske deklaracije UN-a - milenijski cilj 3. „Promicanje ravnopravnosti spolova“; Vlada RH, 2004.;

Analiza položaja žena na tržištu rada, Ured za ravnopravnost spolova;

„*Spolne razlike u poslovnom svijetu*“ (2004) - rezultati anketnog istraživanja portala www.moj-posao.net;

Prijevod rezolucija i preporuka Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeca Europe: «*Rezolucija 176(2004) o uvođenju načela ravnopravnosti spolova na lokalnu i regionalnu razinu: strategija promicanja ravnopravnosti žena i muškaraca u gradovima i regijama*»;

«*Preporuka 148 (2004) o uvođenju načela ravnopravnosti spolova na lokalnu i regionalnu razinu: strategija promicanja ravnopravnosti spolova*»;

«*Uvođenje načela ravnopravnosti spolova na lokalnu i regionalnu razinu: strategija promicanja ravnopravnosti žena i muškaraca u gradovima i regijama*» (2004). *Popratno obrazloženje*;

Izvješće Parlamentarne skupštine, Odbora za jednake mogućnosti žena i muškaraca Vijeca Europe, (2004): «*Sudjelovanje žena na izborima*».

Svi članovi/ice županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova, predstavnici/ce županija i nevladinih udruga usvojili su na provedenim seminarima sljedeće zaključke koji su dostavljeni svim učesnicima/cama i osobno županima.

Zaključci projekta Rodno osviještena politika

1. Potrebno je žurno osnovati Povjerenstva za ravnopravnost spolova u onim županijama gdje još uvijek nisu osnovana, vodeći pri imenovanju članova/ica računa o zastupljenosti predstavnika/ca civilnog društva, posebice nevladinih organizacija za promicanje ravnopravnosti spolova i nezavisnih stručnjaka/inja.
2. Povezivati i umrežavati rad županijskih povjerenstava i poticati sustavno obrazovanje članica/ova povjerenstava u suradnji sa nevladinim udrugama.
3. Članice/ovi županijskih povjerenstava potaknut će u svojim županijama izvršenje zakonske obveze izrade i donošenja planova djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova.
4. Intenzivirati suradnju članica/ova županijskih povjerenstava s predstavnicama/cima nevladinih udruga u provođenju rodno osviještene politike.
5. Županijska povjerenstva poticati će osnivanje gradskih i općinskih povjerenstava za ravnopravnost spolova u svojim županijama.
6. Županijska povjerenstva usko će surađivati s Uredom za ravnopravnost spolova Vlade RH u provođenju Zakona o ravnopravnosti spolova i Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova.
7. S obzirom na uspješnost održanih seminara, kao i na iskazanu potrebu za suradnjom svih gore spomenutih tijela u promicanju politike ravnopravnosti spolova, podržava se projekt NVU CESI-Centra za edukaciju i savjetovanje žena i Ureda za ravnopravnost spolova "Realizacija politike jednakih mogućnosti", te se smatra nužnim isti provesti do kraja.

8. Preporuča se svim lokalnim povjerenstvima za ravnopravnost spolova da unutar svojih programa rada za 2005. godinu, izrade plan aktivnosti usmjeren ka povećanju participacije žena u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prihvaca se prijedlog predsjednika Odbora za ravnopravnost spolova Primorsko-goranske županije gosp. B.Deškovića da povjerenstva zajednički nastupe povodom akcija za lokalne izbore u svibnju 2005.
9. Na web stranici Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH ustanovit će se e-mail lista za članove/ice županijskih povjerenstva, a na kojoj će se razmjenjivati informacije o međusobnim aktivnostima.
10. Potrebno je usuglasiti terminologiju pri osnivanju lokalnih povjerenstava te u nazivu treba stajati povjerenstva a ne odbori, jer je tako propisano Nacionalnom politikom za promicanje ravnopravnosti spolova (Institucionalni mehanizmi – Programske zadace).
11. Prihvacen je prijedlog člana Povjerenstva za ravnopravnost spolova Licko – senjske županije gosp. Jurčica, da se organiziraju tiskovne konferencije prije ali i po završetku seminara, kako bi se novinarima prezentirali zaključci sa seminara.
12. Nevladine udruge će na predavanja, okrugle stolove i druge aktivnosti, koje održavaju u lokalnim zajednicama, redovito pozivati i članove/ice županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova.
13. Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH organizirat će edukacijske seminare za koordinate/ice u uredima državne uprave .
14. U okviru natjecaja za sredstva iz CARDS programa za Hrvatsku, koji će raspisati Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Ženska mreža Hrvatske, razvit će edukacijske module za članove/ice županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova te ih pozvati da kao partneri suraduju na pojedinim projektima.

Najvažniji rezultati provedenih seminara jesu sadržani u 1) osnivanju novih povjerenstava za ravnopravnost spolova čime se uspostavila institucionalna mreža u svim hrvatskim županijama, osim Zagrebacke županije; 2) boljoj informiranosti članova/ica povjerenstava u ulozi, obvezama i ovlastima tih tijela i tijela koja su na državnoj razini zadužena za provedbu politike ravnopravnosti spolova; 3) poticanju interesa za primjenu zakonskih propisa na lokalnoj razini i 4) međusobno umrežavanje rada povjerenstava i povezivanje s nevladinim sektorom.

Veliki odaziv ucesnika/ca pokazao je da postoji značajan interes za pitanja provođenja politike ravnopravnosti spolova, a evaluacija seminara pokazala je da su sudionici/e njegov ukupan program ocijenili visokim ocjenama.

Udruga CESI, s kojom je Ured ostvario izuzetno uspješnu suradnju na ovom projektu, u svom je godišnjem Izvješću za 2004. god. navela da je, osim što je Ured direktno kontaktirao županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova, projekt *Rodno osviještene politike* „dobar primjer suradnje sektora dat i partnerskim odnosom na projektu s Uredom za ravnopravnost spolova Vlade RH, čija predstojnica je prepoznala projekt kao dobru praksu primjene članaka i odredbi iz Zakona o ravnopravnosti spolova i Nacionalne politike za pomicanje ravnopravnosti spolova.“ (www.cesi.hr).

U Izvještaju o poštovanju ljudskih prava u Hrvatskoj koji je objavio Ured za demokraciju, ljudska prava i rad veleposlanstva SAD 28. veljace 2005. god., također je istaknuta uloga Ureda u stvaranju institucionalne mreže za provedbu politike ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini (www.usembassy.hr).

4.5. Osnivanje Koordinacije svih institucionalnih mehanizama na području RH koji se bave promicanjem ravnopravnosti spolova

Ured za ravnopravnost spolova krajem rujna odazvao se pozivu na sastanak Ženske mreže Hrvatske i Ureda pravobraniteljice s ciljem postizanja dogovora oko unapređivanja suradnje među različitim državnim tijelima zaduženima za poboljšanje statusa žena u Republici Hrvatskoj, kao i suradnje tih tijela sa nevladinim organizacijama.

Dogovoreno je da se voditeljice državnih tijela, predstavnice Ženske mreže Hrvatske, te druge stručne osobe ili predstavnice/predstavnici ustanova koje se bave statusom žena i ravnopravnošću spolova redovito sastaju i uskladenno djeluju s ciljem ostvarivanja ustavnog načela ravnopravnosti spolova.

Na sastanku je i formalno osnovana **Koordinacija za ostvarivanje ustavnog načela o ravnopravnosti spolova.**

Zaključeno je, također, da će se Koordinacija dogovarati oko svih važnih inicijativa za ostvarivanje ustavnog načela ravnopravnosti, međusobno se informirati, podržavati i predlagati zajedničke akcije, odnosno potrebnu podršku u području svog djelovanja, sastajati se jednom mjesečno, svaki puta kod druge članice koja će preuzeti organizaciju i troškove susreta, a po potrebi i češće.

Tom prilikom utvrđena je i zajednička **Izjava za javnost** koju ovdje donosimo u cijelosti:

„Dana 30. listopada, 2004. u uredu Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova sastale su se predstavnice državnih tijela za ravnopravnost spolova i Ženske mreže Hrvatske (nevladine organizacije) i razmotrile status ženskih prava i ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj.

Tim povodom

Gordana Sobol, predsjednica saborskog Odbora za ravnopravnost spolova,

Gordana Lukac Koritnik, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova,

Helena Štimac-Radin, predstojnica Vladinog ureda za ravnopravnost spolova,

Bojana Genov, koordinatorica Ženske mreže Hrvatske,

Dubravka Šimonovic, Ministarstvo vanjskih poslova (odsutna zbog službenog puta) članica UN-ovog Odbora za primjenu Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena **dogovorile su se da će ubuduće djelovati koordinirano radi ostvarivanja ustavnog nacela o ravnopravnosti spolova. Koordinacija će djelovati kontinuirano i dogovarati se oko svih važnih inicijativa za ostvarivanje ustavnog nacela ravnopravnosti.**

Svjedocimo svakodnevnom kršenju ženskih ljudskih prava i prava homoseksualnih osoba.

- U porastu je diskriminacija u ekonomskoj sferi (raste broj nezaposlenih žena, njihove plate i radni uvjeti nisu izjednačeni, ucestale su pojave uznemiravanja na temelju spola i spolnog uznemiravanja),
- u porastu je obiteljsko nasilje i nasilje nad ženama, čime se krši temeljno ljudsko pravo na život bez nasilja
- mediji i reklamne poruke puni su seksizama, senzacionalizma, stereotipa o ženama i diskriminatornog načina prikazivanja žena i muškaraca.
- politička participacija žena, broj žena u tijelima vlasti i predstavničkim tijelima, kao i na svim položajima gdje se donose važne političke i društvene odluke je ispod zadovoljavajućeg nivoa i nije u skladu sa ustavno i zakonski propisanom ravnopravnošću spolova.

Koordinacija nam je potrebna jer ćemo uskladenim djelovanjem omogućiti realizaciju nacela ravnopravnosti i mehanizama koji već postoje.

Republika Hrvatska napravila je veliki napredak u donošenju zakona i uspostavljanju mehanizama za ravnopravnost spolova. Tokom proteklih godina dobili smo ustavni članak o pravu o zaštiti ravnopravnosti spolova, donesen je Zakon o ravnopravnosti spolova, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakon o istospolnim zajednicama, odredbe o ravnopravnosti spolova unesene su u mnoge druge zakone (obiteljski, radni, Zakon o medijima), Hrvatska je potpisnica svih međunarodnih konvencija i ugovora koji zahtijevaju ravnopravnost žena i muškaraca i zabranjuju diskriminaciju po rodu i spolu. Zakon o ravnopravnosti spolova definirao je i uredio načine zaštite od diskriminacije na temelju spola, bračnog i obiteljskog statusa i spolne orijentacije, osnovan je ured Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Vladin ured za ravnopravnost spolova.

Uoci predsjedničkih i lokalnih izbora, želimo javnosti skrenuti pažnju na navedene probleme i upozoriti da bez ravnopravnog sudjelovanja žena i muškaraca u svim područjima života i bez punog poštivanja ženskih prava, nije moguć demokratski razvoj i prosperitet Hrvatske, kao ni uključivanje u međunarodne integracije. Također želimo ukazati da svi akteri državnog i javnog života trebaju biti sudionici u ostvarivanju ženskih prava koja su ljudska prava.“

Koordinacija je nakon održane konferencije za tisak uputila i javno protestno pismo celnicima HRT-a, Vijecu HRT-a i direktorima Nove TV i RTL-a zbog potpunog ignoriranja dogovora o kontinuiranom i koordiniranom djelovanju predstavnica državnih tijela RH za ravnopravnost spolova i Ženske mreže Hrvatske radi ostvarivanja ustavnog nacela o ravnopravnosti spolova.

Koordinacija se do kraja 2004. god. sastala još dva puta, i to: u uredu saborskog Odbora za ravnopravnost spolova kojom prilikom je podržan prijedlog Ženske mreže Hrvatske o izmjenama izbornog zakona s ciljem uvođenja kvota i postignut dogovor o zajedničkom obilježavanju 25-obljetnice donošenja UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW); i nepotpuno u Uredu za ravnopravnost spolova Vlade RH na kojemu su razmatrani tehnicki i organizacijski detalji potrebnih priprema za obilježavanje navedene obljetnice.

Ured za ravnopravnost spolova redovito suraduje i odaziva se na dostavljene pozive za sjednice Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora.

Koordinacija nije nastavila s daljnjim radom.

Ured ocjenjuje nazadovoljavajućom dosadašnju suradnju i smatra da je potrebno znatno unaprijediti uskladenost djelovanja svih nacionalnih mehanizama s ciljem provođenja politike ravnopravnosti spolova i provedbe zakonskih propisa.

6. i 7. Procjenje uskladenosti i primjene zakona i drugih propisa koji se odnose na ravnopravnost spolova u odnosu na medunarodne dokumente i priprema nacionalnih izvješća o ispunjavanju medunarodnih obveza u području ravnopravnosti spolova

Veliki dio aktivnosti Ureda, od njegova osnutka do kraja izvještajne godine, odnosio se na izradu nekoliko značajnih nacionalnih izvješća i različite oblike medunarodne suradnje uključujući, između ostalog i suradnju s tijelima UN-a, Vijeća Europe i Europske komisije.

Ured je izradio sljedeća nacionalna izvješća o ispunjavanju medunarodnih obveza iz područja ravnopravnosti spolova:

1) za potrebe Vlade RH izraden je *Izvještaj o provođenju Milenijskog cilja 3. Ravnopravnost spolova* koji je cinio sastavni dio hrvatskog Nacionalnog izvješća o provedbi ciljeva Milenijske deklaracije UN-a;

2) *Odgovore na UN Upitnik o provedbi pekinške Platforme za djelovanje i Završnog dokumenta Posebnog 23. zasjedanja Opće skupštine UN-a* dostavljene Odboru za unaprjeđenje položaja žena UN putem Ekonomske komisije za Europu UN-a u Ženevi;

3) *Nadopunu hrvatskog izvješća o zakonodavnim i institucionalnim promjenama od 1995. godine do danas* u području promicanja i zaštite načela ravnopravnosti za potrebe službene evidencije Upravnog odbora za ravnopravnost spolova Vijeća Europe i

4) *Odgovore na dodatna pitanja o primjeni UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW)* u svrhu predstavljanja 2. i 3. periodičnog Izvješća o primjeni Konvencije u Republici Hrvatskoj, a na zahtjev Odbora za unaprjeđenje položaja žena UN-a.

6.1. Nacionalno Izvješće Vlade RH o provedbi Milenijske deklaracije UN-a: Milenijski cilj 3:
Promicanje ravnopravnosti spolova i osnaživanje žena

Sukladno točki 31.VII poglavlja Milenijske deklaracije na svakom zasjedanju Opće skupštine UN-a redovito će se pratiti napredak postignut u njejoj provedbi, a sve države članice UN-a obvezne su izraditi nacionalno izvješće o provedbi milenijskih ciljeva, uključujući i Republiku Hrvatsku.

U Milenijskoj deklaraciji – politickom dokumentu UN-a za 21. stoljeće, usvojenoj na 55. zasjedanju Opće skupštine UN-a 2000. godine utvrđene su aktivnosti koje trebaju pridonijeti ostvarenju Deklaracije, kao i rokovi za zajednicke akcije. Uz reduciranje i suzbijanje siromaštva, osiguranje osnovnog obrazovanja, smanjenje smrtnosti djece, poboljšanje zdravlja majki, borbu protiv Aids-a i drugih zaraznih bolesti, održivi razvoj i globalnu suradnju, ravnopravnost među spolovima uvršten je u Deklaraciju kao Milenijski cilj br. 3.

Na poziv MVP-a, Odjela za UN, Ured za ravnopravnost spolova uključen je u nastavak rada na dovršenju hrvatskog izvješća o implementaciji milenijskih ciljeva u travnju 2004. godine i imenovan za koordinatora radne podskupine zadužene za organizaciju (u suradnji s MVP-a i UNDP-a) okruglog stola i izradu izvješća o provedbi Milenijskog cilja 3: "Ravnopravnost među spolovima".

Okrugli stol Milenijski ciljevi razvoja: Ravnopravnost među spolovima, koji je održan u Hotelu Panorama, u Zagrebu 27. svibnja 2004., otvorila je i uvodnu riječ održala potpredsjednica Vlade RH i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti gđa **Jadranka Kosor**.

Program rada cjelodnevnog okruglog stola sadržavao je i uvodna izlaganja **Ranka Vilovica**, načelnika Odjela za UN Ministarstva vanjskih poslova na temu *Nacionalno izvješće*

o provedbi Milenijske deklaracije i **Helene Gorancic Lazetic**, voditeljice projekta MDG-a UNDP Hrvatska o *Milenijskim ciljevima razvoja*. Predsjedateljica okruglog stola i predstojnica Ureda **Helena Štimac Radin** govorila je o njegovim ciljevima pri čemu je istaknula kako će se kroz glavne ciljeve ovdje odrediti hrvatski prioriteti u promicanju ravnopravnosti spolova, a u definiranju zaključaka i konkretni potciljevi koje hrvatsko društvo treba ostvariti do 2015. god. O Zakonodavnom i institucionalnom okviru ravnopravnosti spolova u RH izlagala je **Katarina Ivankovic Knežević**, stručna savjetnica u Uredu za ravnopravnost spolova, a o *Promicanju ravnopravnosti spolova i osnaživanju žena* **Sanja Sarnavka**, koordinatorica udruge B.a.b.e.

U raspravi koja je uslijedila sudjelovala je većina sudionika/ca, a uz navedene uvodnicare u radu okruglog stola uz **predstavnicu Vlade RH potpredsjednicu Jadranku Kosor**, sudjelovali su i:

Gordana Sobol, predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora;

predstavnici/ce tijela državne uprave: Mirna Ivancic, savjetnica potpredsjednice Vlade; Ivan Žigic, načelnik Odjela za izdavaštvo u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa; Ivana Kristic, stručna savjetnica u Ministarstvu europskih integracija; dr.sc. Dubravka Šimonovic, načelnica Odjela za ljudska prava i koordinatorica za ravnopravnost spolova u Ministarstvu vanjskih poslova; Alemka Vrcan, prva tajnica u Odjelu za UN, Ministarstva vanjskih poslova; Vice Skracic, Ministarstvo vanjskih poslova; Bahrija Sejfic, zamjenica predstojnice Ureda za nacionalne manjine Vlade RH; Višnja Ljubicic, viša pravna savjetnica u Uredu za ljudska prava Vlade RH; Ilija Tadic, koordinator za ravnopravnost spolova u Državnom inspektoratu; Vlasta Nikolic Mudrinic, koordinatorica za ravnopravnost spolova i Ivana Buršic, stručna savjetnica u Državnom zavodu za statistiku;

predstavnici pravobraniteljstva: Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Gordana Lukac Koritnik i Gregori Graovac, zamjenik Pravobraniteljice za djecu;

predstavnici/ce nevladinih udruga: Sadika Zvirkić, Ženska grupa «Korak» Karlovac; Mirjana Bilopavlović, Centar za podršku i razvoj civilnog društva «Delfin» Pakrac; Nera Komarić i Jelena Poštić, Centar za prevenciju, istraživanje i suzbijanje seksualnog nasilja «Ženska soba», Zagreb; Nela Pamuković i Đurđica Kolarec, Centar za žene žrtve rata «Rosa» Zagreb; Šura Dumanic, Ženska akcija Rijeka «ŽAR»; Jasminka Pešut, Centar za ženske studije Zagreb; Ružica Mandić, Udruga žena Vukovar; Maja Dubljević, Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje «CESI» Zagreb; i Tin Gazovoda, Centar za ljudska prava, Zagreb; Lovorka Marinović, Međunarodna organizacija za migracije IOM Zagreb;

predstavnic/e županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova: Branimir Dešković, predsjednik Odbora za ravnopravnost spolova Primorsko-goranske županije i Nensi Radulović, predsjednica Koordinacije za ravnopravnost spolova Grada Zagreba;

i **nezavisne stručnjakinje** prof. dr.sc. Smiljana Leinert Novosel, dekanica Fakulteta političkih znanosti, dr.sc. Jasenka Kodrnja, znanstvena suradnica i Petra Hobljaj asistentica u Institutu za društvena istraživanja, Zagreb.

Nakon provedene rasprave jednoglasno su doneseni zaključci prema kojima je prihvaćeno devet potciljeva, uz pokazatelje za mjerenje njihove provedbe, za ostvarivanje milenijskog cilja *ravnopravnosti spolova* koje bi Republika Hrvatska trebala ostvariti do 2015, i to: 1) *Uvođenje rodno osjetljivog obrazovanja u nastavne planove i programe;* 2) *povećanje sudjelovanja žena u procesu donošenja političkih odluka;* 3) *ekonomsko osnaživanje žena;* 4) *suzbijanje svih oblika nasilja nad ženama;* 5) *unaprjeđenje vođenja statističkih podataka;* 6) *jačanje medijske podrške ravnopravnosti spolova,* 7) *usklađivanje privatnog i profesionalnog života;* 8) *osnaživanje institucionalnih mehanizama* i 9) *jačanje civilnog društva.*

Sukladno navedenim zaključcima predstojnica Ureda je izradila predmetno Izvješće o implementaciji Milenijskog cilja 3: Ravnopravnost spolova i unaprjeđenje položaja žena i dostavila ga na ocitovanje svim sudionicima/ama okruglog stola.

Isto Izvješće krajem lipnja proslijedeno je Odjelu za UN MVP-a i UNDP-u.

Vlada RH prihvatila je na svojoj sjednici od 4. kolovoza 2004. godine Izvješće Ureda o provođenju Milenijskog cilja 3. Ravnopravnost spolova kao sastavni dio Nacionalnog izvješća Vlade RH o provedbi ciljeva Milenijske deklaracije UN-a koje je u rujnu 2004., godine predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader predao Glavnom tajniku UN-a na visokom segmentu 59. zasjedanja Opće skupštine UN-a.

6.2. Upitnik o provedbi pekinške Platforme za djelovanje i Završnog dokumenta Posebnog 23. zasjedanja Opce skupštine UN-a

Ured je zaprimio dana 18. ožujka 2004. godine od V uprave Ministarstva vanjskih poslova, Odjela za ljudska prava, Upitnik o provedbi pekinške Platforme za djelovanje i Završnog dokumenta 23. Posebnog zasjedanja Opce skupštine UN-a.

U svrhu pripreme 49. zasjedanja UN Komisije za položaj žena u 2005. godini tajništvo UN-a sacinilo je Upitnik kako bi prikupilo informacije o postignucima i preprekama u implementaciji pekinške Platforme za djelovanje (Peking + 10) i Završnog dokumenta 23. Posebnog zasjedanja Opce skupštine UN-a i uputilo ga vladama država članica.

Napominjem, da je Upitnik dostavljen Uredu u vrijeme dok proces njegova konstituiranja nije niti započeo – svega 3 dana nakon dodjeljivanja prve službene prostorije i u uvjetima u kojima nije bilo zaposlenika, pečata niti službene registracije (kao niti drugih organizacijskih preduvjeta za rad). Napominjem, također da je isti Upitnik dostavljen navedenoj Upravi MVP-a još 7. listopada 2003. god., a o čemu Ured nije obaviješten, već je istu informaciju zaprimio izravno od odgovorne osobe Ekonomske komisije UN-a za Europu u Ženevi gde Ewe Ruminske-Zimny putem elektronske pošte.

Nastavno na navedeno, od Ureda koji nije konstituiran zatražilo se da u roku od približno mjesec dana napravi opširnu reviziju provedbe pekinške Platforme za djelovanje u proteklom desetogodišnjem razdoblju i prevedeni izvještaj na engleskom jeziku dostavi Odjelu za ljudska prava V Uprave MVP-a koje po istom predmetu nije postupalo više od 8 mjeseci.

Upitnik se sastojao od četiri dijela. Prvo dio odnosio se na pregled postignuća i izazova u promicanju rodne ravnopravnosti i osnaživanju žena u RH. U drugom dijelu bilo je potrebno izvijestiti o napretku u implementaciji kritičnih područja interesa pekinške Platforme za djelovanje, i o daljnjim inicijativama i djelovanjima utvrđenim na 23. Posebnom zasjedanju Opce skupštine UN-a i to u područjima: ljudska prava žena, žene i zdravlje, nasilje

nad ženama, žene i oružani sukobi, žene na tržištu rada, žene i obrazovanje, žene i zaštita okoliša, žene na položajima moci i odlučivanja, žene i mediji. Slijedi grupa pitanja vezana uz institucionalni razvoj i nacionalne mehanizme u Republici Hrvatskoj namijenjene promoviranju ravnopravnosti spolova i poboljšanju položaja žena. Posljednja grupa pitanja odnosila se na osnovne izazove, akcije i inicijative koje Vlada RH planira provesti u budućem petogodišnjem razdoblju.

Slijedom inicijative predstojnice Ureda, na pitanja koja se dotiču rada nevladinih udruga kao i suradnje vladinog i nevladinog sektora ocitovale su se i pojedine predstavnice ženskih nevladinih udruga., a od MVP-a je zatraženi su dodatni podaci o sudjelovanju i aktivnostima predstavnika Odjela za ljudska prava MVP-a glede procjena rada međunarodnih organizacija na području ženskih prava.

Ured je izradio odgovore na UN Upitnik o provedbi pekinške Platforme za djelovanje i Završenog dokumenta 23. Posebnog zasjedanja Opće skupštine te sukladno uputama UN-a istog dostavio 30. lipnja 2004. godine Odboru za unaprjeđenje položaja žena UN i odgovornoj osobi u Ekonomskoj komisiji za Europu UN-a u Ženevi.

Iako je Ured za ravnopravnost spolova izradio odgovore na upitnik UN-a, te se isti nalazi na web stranici ECE/Un-a (www.unece.org/oes/gender/beijing10.htm) i uvršten je u dokumente za Regionalni pripremni sastanak za pregled postignutog u primjeni pekinške Platforme za djelovanje koji se u organizaciji ECE/UN održao u Ženevi od 14. do 15. prosinca, predstojnica Ureda nije pozvana da sudjeluje u sastavu nacionalnog izaslanstva.

6.3. Suradnja s Vijećem Europe

Predstavnice Ureda redovito su sudjelovale na godišnjim sastancima *Upravnog odbora za ravnopravnost žena i muškaraca Vijeća Europe (CDEG)* koji su održani u Strasbourgu u lipnju i studenome 2004. god.

U sklopu redovitih aktivnosti Odbora, a temeljem rasprave o dosadašnjim projektima i preporukama VE, usuglašen je plan aktivnosti usmjerenih ka suzbijanju trgovanja ljudskim bicima, promoviranju ravnopravnosti spolova u nacionalnim politikama, ulozi žena u izgradnji mira i sprječavanju sukoba, uravnoteženoj participaciji muškaraca i žena u procesu donošenja političkih odluka, rodnom budžetiranju, uvođenja nacela ravnopravnosti u škole...

Ured je Odboru VE u lipnju podnio detaljnu nadopunu o zakonodavnim promjenama i ostalim nacionalnim mehanizmima u Hrvatskoj u razdoblju od 1995. godine do danas u području promicanja i zaštite nacela ravnopravnosti spolova za potrebe publikacije o „nacionalnim mašinerijama“ u svim državama članicama (*usp. Equality Division, Directorate General of Human Rights: National Machinery, Action plans and Gender mainstreaming in the Council of Europe member states since the 4th World Conference on Women (Beijing, 1995), Strasbourg, EG (2004) 4, str. 47.*).

Ured je uz dozvolu Vijeća Europe preveo i tiskao studiju u njegovu izdanju (2003) autorice Mariette Sineau: „Genderware – the Council of Europe and the Participation of Women in Political Life“ (Ravnopravnost – Vijeće Europe i sudjelovanje žena u političkom životu).

U rujnu je Ured posjetilo izaslanstvo *Komisije za borbu protiv rasizma i nesnošljivosti Vijeća Europe (ECRI)*. Članovi izaslanstva Fernando Ferreira Ramos i Stelios Perrakis, *izvjestitelji za RH* i Claudia Lam ispred tajništva ECRI-ja interesirali su se za rad Ureda i ocjenu stanja ženskih prava u Hrvatskoj za potrebe izrade Trećeg izvješća o RH (usvojenog 17. 12. 2004.). Nacrt Trećeg izvješća o Republici Hrvatskoj dostavljen je,

posredstvom nacionalnog koordinatora Komisije za borbu protiv rasizma i nesnošljivosti, na ocitovanje Uredu koji se na isto pozitivno ocitovao smatrajući da je dio u Izvješću koji se referira na tematiku Ureda korektno prezentiran te nije imao dodatnih primjedbi i prijedloga.

6.4. Upitnik UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena o primjeni Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) u Hrvatskoj

Ured je 4. kolovoza posredstvom Stalne misije RH pri Ujedinjenim narodima u New Yorku zaprimio od UN Uprave za unaprjeđenje položaja žena dopis u kojem se izvješćuje Vlada RH da će UN Odbor za uklanjanje diskriminacije žene razmatrati Drugo i treće periodično izvješće RH prema CEDAW-u, na svojoj 32. sjednici, zakazanoj za razdoblje od 10. do 28. siječnja 2005. godine u New Yorku.

Drugo i treće periodično izvješće prema članku 18. Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena usvojeno je od Povjerenstva za ravnopravnost spolova Vlade RH i proslijedeno UN Odjelu za unapređenje položaja žena 17. listopada 2003. god.

Radna skupina UN Odbora prošla je Izvješće i zatražila dodatne podatke i pojašnjenja glede implementacije Konvencije u određenim područjima društvenog života u Republici Hrvatskoj, te je dostavljena lista dodatnih pitanja. Od Ureda je zatraženo da prikupi i objedini odgovore te ih prevedene na engleski jezik dostavi Stalnoj misiji RH pri UN-u do 20. listopada 2004. godine, kako bi ih pravovremeno proslijedili Upravi za unaprjeđenje položaja žena UN-a.

Dostavljena pitanja UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena odnosila su se na slijedeća područja: Ustav, zakonodavstvo i nacionalna mašinerija; sudjelovanju žena u javnom životu i procesu donošenja odluka; nasilju nad ženama; trgovanju ljudima i prostituciji; zapošljavanju i uskladivanju radnih i obiteljskih obveza; izbjeglicama, obrazovanju i stereotipima, zdravstvenoj zaštiti, braku i obiteljskim odnosima i Fakultativnom protokolu.

Predstojnica Ureda zatražila je od celnika/ca tijela državne uprave i koordinatora/ica za ravnopravnost spolova, kao i od drugih institucija nadležnih za provođenje politike ravnopravnosti spolova, da u svrhu izrade odgovora na predmetni upitnik pravovremeno dostave, iz djelokruga svoga rada, odgovore i pojašnjenja na dodatna pitanja Odbora UN. U

prilogu dopisa ministarstvima je dostavljena Bilješka Stalne misije RH pri UN o dodatnim pitanjima UN Odbora na izvješće RH, Dopis UN Uprave za unapređenje položaja žena veleposlaniku RH pri UN, prevedeni popis pitanja i cjeloviti tekst Drugog i trećeg periodičnog izvješća RH o provedbi Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena.

Sukladno navedenome od ministarstava je zatraženo da izvijeste o ucinku različitih opcija i posebnih anti-diskriminacijskih zakona (Kazneni zakon, Zakon o kaznenom postupku, Obiteljski zakon, Zakon o prekršajima, Zakon o radu, Zakon o ravnopravnosti spolova, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji i Zakon o istospolnim zajednicama), i u skladu s predmetnim djelokrugom rada dostave nadopune glede primjene pojedinih zakona, izmjena i dopuna navedenih zakona od rujna 2003. godine kao i planiranim izmjenama i dopunama, odnosno eventualnim strategijama/planovima djelovanja u pojedinim područjima.

Pojedinacno, s obzirom na zatražene upite, od pojedinih ministarstava zatraženo je sljedeće:

- Od ministra Poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Petra Cobankovica zatraženo je da dostavi informacije o napretku u procesu prikupljanja podataka o ženama na selu, posebice o zastupljenosti seoskih žena u procesima odlučivanja i donošenja politika/programa, o udruživanju seoskih žena, tj. postojanju interesnih udruženja/udruga i njihovom djelokrugu i broju, kao i o aktivnostima koje Ministarstvo poduzima u području ravnopravnosti spolova.

- Od Ministrice obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranke Kosor zatražen je opis primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, uključujući podatke o broju izrečenih zaštitnih mjera, pokrenutih slučajeva i broju presuda i o koracima/mjerama poduzetim da se žene, kao i osobe koje zakon primjenjuju (posebice u sudstvu), upoznaju sa Zakonom, kao i o rezultatima suradnje Vlade i nevladinih udruga u primjeni Zakona; identificiranje načina na koji su prijašnje politike i zakonodavstvo inkorporirani u Nacionalnu obiteljsku politiku iz 2002. i obrazloženje rješenja na primjedbe Odbora na prijašnje Izvješće RH o ulozi žena kao majki i skrbnica; izvješće o primjenama zakonskih normi koje se odnose na nezakonito postupanje poslodavaca vezano uz (ne)mogućnost trudnoce.

- Od Ministra gospodarstva, rada i poduzetništva Branka Vukelica zatraženo je objašnjenje načina na koji su posljednje izmjene i dopune Zakona o radu od srpnja 2003., kojima se regulira zabrana diskriminacije «u skladu sa smjernicama i standardima EU o zaštiti žena», uskladene s člankom 11. Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena; mjerama koje se poduzimaju u području smanjivanja razlika između muškaraca i žena u području zapošljavanja i razlika u plaćama i podacima o trendovima u zapošljavanju žena,

uključujući formalno i neformalno zaposlenje, skraćeno radno vrijeme, kao i informacije o ženskom poduzetništvu i aktivnostima države kojima se potiče žene na bavljenje poduzetništvom i aktivnije uključivanje na tržište rada; informacije o broju žena migrantica i njihovim poteškoćama, uključujući sezonske radnice.

- Od Ministra zdravstva i socijalne skrbi Andrije Hebranga zatraženo je izvješće o mjerama poduzetim kako bi se smanjio broj pobačaja kao metode kontracepcije; dostupnosti muškarcima i ženama informacija i usluga vezanih za planiranje obitelji, uključujući moguće razlike između ruralnih i urbanih sredina, kao i dobne razlike; informacije vezane za napredak u implementaciji programa za sprječavanje raka dojke i o programima kojima se žene upozorava i informira o zdravoj prehrani, vježbanju i nepušenju.

- Od Ministra znanosti, obrazovanja i športa Dragana Primorca zatraženo je dostavljanje informacija o mjerama koje se poduzimaju da bi se uklonili stereotipi i široko raširene specifične podjela po spolu u radu i obrazovanju kao i o mjerama za opismenjavanje velikog broja nepismenih žena starijih od 65 godina. Također, zatraženo je dostavljanje podataka o primjeni članka 14. Zakona o ravnopravnosti spolova.

- Od Ministricke pravosuđa Vesne Škare Ožbolt zatraženi su dodatni podaci o sudskim slučajevima pokrenutim na temelju diskriminacije po spolu (koliko ih je pokrenuto, u kojim su fazama, kakve su kazne zapriječene) kao i opis primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Postavljen je i upit vezan za trgovanje osobama u svrhu seksualnog iskorištavanja i to da li se odredbe članka 178. Kaznenog zakona o međunarodnoj prostituciji primjenjuju i na osobe koji prevoze trgovačke žene i djevojke kroz RH, a koje su primarno regrutirane iz drugih zemalja, i ukoliko je tome tako, koji je opseg primjene navedene odredbe. Zatražene su obavijesti i o Zakonu o zaštiti svjedoka te o novom Zakonu o azilu i o mjerama planiranim za njegovu primjenu, posebice reguliranju rodno osjetljivog pristupa tražiteljima azila i zaštiti žena. Odbor UN zatražio je informaciju o zakonima koji propisuju crkveno vjenčanje i učinak istog u odnosu na građanski brak, posebice glede prava žena u takvim brakovima, te prigodom razvoda.

- Ministru unutarnjih poslova Marijanu Mlinaricu upućeni su također istovjetni upiti vezani za trgovanje osobama u svrhu seksualnog iskorištavanja i članka 178. Kaznenog zakona i informacije o Zakonu o zaštiti svjedoka.

- Od pravobraniteljice za ravnopravnost spolova Gordane Lukac Koritnik zatraženo je da dostavi raspoložive podatke o sudskim slučajevima pokrenutim na temelju diskriminacije po spolu kao i informacije o broju predavki koje je temeljem diskriminaciji po spolu zaprimio njezin Ured i u kojim su fazama postupanja predmetni slučajevi.

- Od predstojnika Ureda za ljudska prava Vlade RH Luke Maderica zatražene su već spomenute informacije o odredbi članka 178. Kaznenog zakona koje se tiču međunarodne prostitucije kao i informacije o Zakonu o zaštiti svjedoka.

- Od predstojnice Ureda za Nacionalne manjine Milene Klajner zatražene su informacije o primjenama mjera iz Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova koje se odnose na osnivanje radne skupine za prikupljanje podataka o ženama pripadnicama nacionalnih manjina kao i dostavljanje podataka o mjerama za sprječavanje diskriminacije žena pripadnica nacionalnih manjina, posebice Romkinja, u područjima zapošljavanja, obrazovanja, zdravlja, pitanjima vlasništva i uključenosti u socijalne programe.

Sva ministarstva dostavila su, iako na sva pitanja nije pravovremeno niti u potpunosti odgovoreno, izvještaje o zatraženome.

Ured pravobraniteljice nije dostavio odgovore na prosljedena pitanja.

Ured je na temelju pristiglih izvješća i druge dokumentacije izradio odgovore na dodatna pitanja UN Odbora uključivši i informacije o novoosnovanom Uredu za ravnopravnost spolova i aktivnostima poduzetim za primjenu pojedinih odredbi Konvencije u razdoblju do listopada 2004., god. Ovom izvješću pridodane su kao dodatak antidiskriminacijske odredbe Zakona o radu, i odredbe o sprječavanju diskriminacije na područjima zapošljavanja i rada i obrazovanja iz Zakona o ravnopravnosti spolova (sukladno članku 11. CEDAW-a.).

2. studenog Ured je, Odjelu za ljudska prava Uprave za multilateralu i međunarodne poslove MVP-a, elektronskim putem prosljedio odgovore na dodatna pitanja koja je UN Odbor za uklanjanje diskriminacije žena zatražio povodom obrane Drugog i trećeg periodičnog izvješća RH prema čl. 18. Konvencije, i o istome obavijestio veleposlanika Stalne misije RH pri UN gosp. Vladimira Drobnjaka.

Cjeloviti tekst Drugog i trećeg periodičnog izvješća RH, kao i dopuna izvješća iz 2004. god., nalaze se na web stranici UN-a: www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/32sess.htm.

Pripreme za obranu Drugog i trećeg periodičnog izvješća RH uključile su i imenovanje državnog izaslanstva te su temeljem prijedloga predstojnice Ureda u izaslanstvo predloženi mr.sc. Nada Kerovec viša stručna savjetnica u Uredu za ravnopravnost spolova Vlade RH, Štefica Stažnik pomoćnica ministrice u Ministarstvu pravosuđa, Milena Klajner, predstojnica Ureda za nacionalne manjine Vlade RH. Predstojnica je prihvatila prijedlog Dubravke Šimunović, članice UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena i načelnice Odjela za ljudska prava u MVP-a da u izaslanstvu sudjeluje i Lora Vidović, Druga tajnica iz istog Odjela. Na osnovi zatraženog imenovanja članova izaslanstva od Ministarstva obrazovanja, znanosti i športa predložen je državni tajnik dr.sc. Nevio Šetić, a od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi načelnica Odjela za zaštitu djece, obitelji i skrbništva Mila Jelavić i Tihomira Ivanda, načelnica Odjela za primarnu zdravstvenu zaštitu.

Prijedlog izaslanstva službeno je dostavljen Ministarstvu vanjskih poslova, Upravi za multilateralu i međunarodne organizacije, a o istome je obaviještena i potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor.

6.5. Ostali oblici međunarodne suradnje

U okviru *MATRA pred-pristupnog programa pomoći nizozemskog Ministarstva vanjskih poslova, u Republici Hrvatskoj se putem Netherlands Management Cooperation Programme (NMCP) od svibnja 2001. godine provodi nizozemski program tehničke pomoći pod nazivom Project for Advisory Missions of Government Officials (PUA)*. Prijenosom stručnih znanja i iskustava putem posjeta nizozemskih stručnjaka hrvatskim institucijama želi se pomoći u jačanju institucionalnih i administrativnih kapaciteta u svrhu ispunjavanja zahtjeva za pridruživanje Europskoj uniji.

Na prijedlog Ureda za ljudska prava utrvnju 2004. godine g. Jan Egbert Kuipers, konzultant projekta Programa tehničke pomoći i suradnje Kraljevine Nizozemske, posjetio je

Ured za ravnopravnost spolova s ciljem dogovora o područjima moguće suradnje.

Nakon sastanka sa g. Kuipersom Ured je ispunio aplikaciju za tehničku pomoć u području «Žene i politika», s ciljem pokretanja kampanje za povećanje političke participacije žena u lokalnim tijelima vlasti. U tu svrhu nizozemski konzultanti gosp. Jan Bollema i gđa. Bakka des Bouvrie boravili su u Zagrebu od 13. do 18. rujna 2004. na svojoj tzv. prvoj pripremnoj misiji. Za vrijeme trajanja posjeta konzultanti su se željeli upoznati sa postojećom situacijom u Hrvatskoj glede različitih aspekata pitanja provedbe politike ravnopravnosti spolova, kao i drugim načinima ostvarivanja ljudskih prava i djelovanja državnih tijela i nevladinih udruga. U tu svrhu Ured je konzultantima organizirao niz sastanaka, i to sa: predsjednikom Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora Gordanom Sobol, predsjednikom Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Furiom Radinom i zamjenicom predstojnice Ureda za nacionalne manjine Bahrijom Sejfic, kao i sa nevladinim udrugama B.a.b.e., Centrom za edukaciju, savjetovanje i istraživanje CESI, Centrom za ženske studije, a susreli su se i sa predsjednicom Koordinacije za ravnopravnost spolova Grada Zagreba Nensi Radulovic.

Ured je nastavio razmatrati daljnje prijedloge i oblike tzv. tehničke pomoći putem savjetnika PUA programa, međutim, modalitete i kvalitetu njihove savjetničke pomoći Ured je procijenio nekompetentnom i potpuno nepotrebnom, te, u skladu s navedenim, nije smatrao potrebnim nastaviti započetu suradnju.

Ured je u studenom, temeljem zatraženog ocitovanja Ministarstva europskih integracija, o interesu za *programe Europske zajednice* uputio dopis s iskazom interesa za sudjelovanje i koordinaciju programa EZ otvorenih RH Okvirnim sporazumom pod stavkom 1.2. Gender Equality (2001.-2006.). Slijedom navedenog Ured je potvrdio i spremnost za navedene informativne sastanke u Bruxellesu, a u svrhu pojašnjenja modaliteta i mehanizama provedbe navedenog programa Ravnopravnost spolova EZ.

Ured su posjetili i zatražili informacije o njegovom položaju u sustavu državne uprave, ulozi i ovlastima kao i postojećim i planiranim aktivnostima:

- predstavnici veleposlanstva SAD-a zaduženi za ljudska prava Mitchell P. Benedict (u travnju) i Kristen Brooks Selinger (u prosincu) za potrebe izrade izvješća o stanju ljudskih prava u RH za 2004. godinu;

- predstavnice UNIFEM-a Wenny Kusuma i Bjarney Fridriksdottir;

- Will Bartleta savjetnik pri *CARDS 2003 programu* :“ *The functioning of the social sector administration in the western Balkans countries*“; i

- Michele Verne , *predstavnica* Europskog centra za Rome iz Budimpešte.

Predstojnica Ureda sudjelovala je i na sljedećim međunarodnim konferencijama:

1. „*Žene-znanost-promicanje žena u znanosti u zemljama jugoistočne Europe u kontekstu Europskih integracija*“ održanoj u Sofiji, Bugarska, od 21. do 22. listopada u organizaciji The Austrian Science and Research Liaison Offices Sofia i Center of Women's Studies and Policies, Sofia.
2. Međunarodni konferencijski seminar „*Mehanizmi za borbu protiv trgovanja ljudima*“, 13. listopada u Zagrebu, u organizaciji Ureda za ljudska prava.
3. „*Netherlands Managements Cooperation Programme*“ održanoj u Zagrebu, 18. listopada, u organizaciji PUM/PUA.
4. „*Budućnost demokracije u Europi*“ održanoj u Barceloni, Španjolska, od 17.- 19. studenog u organizaciji Vijeca Europe.

8. Suradnja s nevladinim udrugama koje su aktivne u području ravnopravnosti spolova i osiguravanje djelomičnog financiranja njihovih projekata ili aktivnosti

S obzirom na, ne samo zakonsku obvezu, već i uvjerenje o značaju suradnje Ureda kao tijela državne uprave s nevladinim udrugama i civilnim društvom, a u svrhu učinkovitije provedbe Zakona o ravnopravnosti spolova i drugih propisa, od samog početka rada Ureda nastojalo se ostvariti i jacati suradnju sa predstavnicima/cama nevladinog sektora.

Ove aktivnosti uključivale su 1) poziv na trajnu suradnju nevladinim udrugama koje se bave pitanjima ravnopravnosti spolova i ljudskih prava žena s Uredom za ravnopravnost spolova; 2) financiranje projekata i drugih aktivnosti ovih udruga; 3) sudjelovanje u radu niza tribina, okruglih stolova, radionica, konferencija i drugih manifestacija u organizaciji pojedinih udruga na kojima je predstavljan rad i ciljevi novoosnovanog Ureda za ravnopravnost spolova i 4) uspostavljanje partnerskog odnosa na zajedničkim projektima.

S obzirom da je kontinuirana suradnja detaljno prikazana u nastavku ovog Izvješća – u točki 9. Promicanje znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova, ovdje ću samo napomenuti da je Ured u promatranom izvještajnom razdoblju surađivao s velikim brojem nevladinih udruga kao što su to, primjerice, Ženska mreža Hrvatske, Centar za edukaciju i savjetovanje žena – CESI Zagreb, Centar za ženske studije Zagreb, Delfin Pakrac, Centar za građanske inicijative Porec, Stope Nade Split, HOMO Pula, Autonomna ženska kuća Zagreb, B.a.b.e, Hrvatsko sociološko društvo, Hrvatsko filozofsko društvo, *Korak* Karlovac, Centar za žene žrtve rata, Radna skupina za jednakost spolova pakta o stabilnosti i dr.

8.1. Suradnja s nevladinim udrugama

Na poziv predstojnice Ureda upućen Ženskoj mreži Hrvatske, krovnoj organizaciji ženskih nevladinih udruga, 22. travnja 2004., održan je radni sastanak u Uredu za ravnopravnost spolova s temom a) određivanja modaliteta suradnje između nevladinih

organizacija i Ureda za ravnopravnost spolova i b) rasprave o primjeni Zakona o ravnopravnosti spolova.

Na sastanku, predstavnice nevladinog sektora Biserka Momcinovic, koordinatorica Ženske mreže Hrvatske, Željka Jelavic iz Centra za ženske studije, Đurđica Kolarec i Nela Pamukovic ispred Centra za žene žrtve rata ROSA i Autonomne ženske kuće, Mirjana Bilopavlovic iz Centra za podršku i razvoj civilnog društva «DELFIN» Pakrac, Vesna Jankovic ispred Ženske mreže Hrvatske, Maja Dubljevic iz Centra za edukaciju i savjetovanje žena, Nera Komaric u ime Ženske sobe, Sadika Zvirkić i Azra Lelic ispred ženske grupe «KORAK» Karlovac izvještene su o zapocetim i planiranim aktivnostima Ureda pri čemu je istaknuta njegova opredijeljenost za kontinuiranu suradnju sa predstavnicama/cima nevladinih udruga.

Tom prigodom predstavnice Ženske mreže obaviještene su o izradi Izvješća o provedbi pekinške Platforme za djelovanje i Zaključnih dokumenta 23. Posebnog zasjedanja Opće skupštine UN-a, a koje se izrađuje povodom desetogodišnjice 4. Svjetskog zasjedanja o ženama u Pekingu za potrebe 49. zasjedanja Komisije o položaju žena UN-a i pozvane da daju svoj doprinos navedenom Izvješću, polazeci od činjenice da se jedan dio upitnika izricito odnosio na suradnju vlada i nevladinih udruga, kao i na projekte kojih su bile nosioci.

Pozvane su također da Uredu, kao koordinatoru pripreme i nositelju izrade izvješća o provedbi ciljeva Milenijske deklaracije UN-a, pravovremeno predlože isvoje predstavnice za sudjelovanje u radu okruglog stola posvećenog određivanju milenijskih razvojnih ciljeva za Hrvatsku u području ravnopravnosti spolova.

U jednoglasno usvojenim zaključcima, koji su putem službene bilješke proslijedeni svim sudionicama sastanka i na koju nisu zaprimljene ikakve primjedbe, između ostalog, dogovoreno je da će :

- se na osnovu pojedinih problemsko tematskih područja suradnja nevladinih udruga s koordinatorima/cama u ministarstvima ostvarivati putem Ureda za ravnopravnost spolova;

- predstavnice nevladinih udruga dostaviti Uredu za ravnopravnost spolova vlastite prijedloge za izradu planova djelovanja sukladno cl. 11. Zakona imajući prije svega u vidu obveze županije;

- se usuglasiti prijedlog određivanja smislenih kriterija obveznika iz cl. 11. Zakona o ravnopravnosti spolova s obzirom na tisuće pravnih osoba i drugih tijela koja su obvezna donositi planove djelovanja i dostavljati ih na odobrenje Uredu za ravnopravnost spolova, te s tim u vezi izmijeniti i dopuniti Zakon o ravnopravnosti spolova kako bi se navedenoj odredbi omogućilo i operativno provođenje. .

Nadalje, u suradnji s koordinatoricom za ravnopravnost spolova Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa gđom Vilmicom Kapac predstojnica Ureda inicirala je i organizirala 12. svibnja 2004. prezentaciju projekta *Ženske mreže Hrvatske* pod nazivom *«Kampanja za promjenu osnovnoškolskog kurikulumu i rodno osjetljivo obrazovanje»* dužnosnicima/cama u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa. Projekt su u ime *Ženske mreže Hrvatske* predstavile njegove voditeljice Željka Jelavic i Sanja Sarnavka.

Temeljem zaključaka s navedenog sastanka, a na osnovi prijedloga *Ženske mreže*, predstojnica Ureda je 18. svibnja uputila MZOŠ-a prijedlog imenovanja članica predmetnih povjerenstava za osnovnu školu.

Nastavno na navedeno pomoćnik ministra prof. Nenad Marković izvijestio je Ured da ministarstvo nije u mogućnosti uključiti predložene predstavnice *Ženske mreže* u rad pojedinih predmetnih povjerenstava s obzirom da je njihov rad gotovo završen, ali da će zaprimljeni prijedlog nastojati realizirati u završnoj fazi izrade kataloga.

U studenome 2004. god. voditeljice kampanje *Ženske mreže Hrvatske* za promjenu osnovnoškolskog kurikulumu Željka Jelavic i Sanja Sarnavka, koordinatorica *Ženske mreže*

Bojana Genov i predstavnice iste udruge Sofija Petrovic i Rajka Polic pozvane su dopisom Ureda na sudjelovanje u raspravi o radnoj verziji Kataloga znanja, sposobnosti i vještina za osnovnu školu. S obzirom na potrebu objedinjavanja primjedbi, prijedloga i mišljenja o Katalogu znanja s aspekta ravnopravnosti spolova organiziran je i drugi radni sastanak 22. studenog u MZOŠ između predstavnika/ca ministarstva i Ženske mreže Hrvatske.

U lipnju 2004. Ured je prihvatio prijedlog udruge CESI – Centra za edukaciju, savjetovanje i istraživanje iz Zagreba za suradnju na projektu *“Realizacija politike jednakih mogućnosti”* s ciljem unaprjeđivanja provođenja politike rodne ravnopravnosti na lokalnoj razini. O sadržaju i tijeku projekta osim u prethodnim dijelovima ovog izvješća više se može saznati i na web stranicama spomenute udruge www.cesi.hr.

U studenom su Ured i Autonomna ženska kuća Zagreb zajedno organizirali obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama. Na okruglom stolu održanom u Kulturno informativnom centru KIC predstavljane su publikacije »Put iz nasilja – priručnik za otvaranje skloništa za žene žrtve nasilja«, «Prostitucija i trgovanje ženama» kao i tv-spot protiv nasilja nad ženama. Spomenute publikacije i tv-spot financirani su uz pomoć Ureda za ravnopravnost spolova.

Podržana je, također, inicijativa Ženske mreže Hrvatske koja je tražila da se kroz izmjene Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne samouprave osigura ravnopravno učešće žena u lokalnoj vlasti na način da se predlagatelji zakonski obvežu da se na liste stavi najmanje 40 osoba jednog spola.

Predstavnice udruge redovito su pozivane na sudjelovanje u aktivnostima koje organizira Ured, a koje su detaljnije prikazane u drugim dijelovima ovog izvješća.

8.2. Financiranje projekata i /ili aktivnosti NVU

Nakon rebalansa proračuna u srpnju 2004. god., a na inicijativu predstojnice Ureda proračun Ureda izmijenjen je uvrštavanjem nove stavke „tekuće donacije“ u ukupnom iznosu od 120 000 kuna, čime su se stekli uvjeti za provedbu obveza iz čl. 18. st. 2., alineja 8. Zakona, a prema kojoj je Ured dužan u suradnju s nevladinim udrugama uključiti i djelomično financiranje njihovih projekata ili aktivnosti.

U listopadu je raspisan Natjecaj za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2004. godinu na poziciji Ureda za ravnopravnost spolova iz dva područja aktivnosti: 1. **Žene i politika** – promicanje političkog sudjelovanja žena na lokalnoj razini i 2. **Izdavaštvo** – iz područja ravnopravnosti spolova i ženskih ljudskih prava. Na natjecaj se, čije je vremensko trajanje izvršenja projekta ograničeno do kraja 2004. godine prijavilo 16 udruga.

Sve predložene projekte ocjenjivala je imenovana stručna Radna skupina u sastavu: Dr. Branislava Baranović, znanstvenica iz Instituta za društvena istraživanja, prof. Mirna Ivancić, savjetnica potpredsjednice Vlade Republike Hrvatske i mr. Nada Kerovec, savjetnica u Uredu za ravnopravnost spolova. Nakon razmatranja svih pristiglih prijava zaključeno je da od 16 projekata prijavljenih na natjecaj 8 udovoljava uvjetima natjecaja, 7 ne udovoljava traženim uvjetima, dok je jedna prijava pristigla izvan roka propisanog natjecajem.

U nastavku donosimo popis svih prijavljenih projekata.

Popis prijavljenih projekata udruga na Natjecaj za financijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2004. godinu na poziciji Ureda za ravnopravnost spolova

Redni broj	Datum	Udruga	Naziv projekta
1.	20.10.	ŽAR Ženska akcija Rijeka	Izdavaštvo: Neočekivana revolucija – žene na tržištu rada
2.	20.10.	Udruga za rad s ovisnicima o alkoholu KRENI, Zagreb	Izdavaštvo: sastanci žena
3.	20.10.	CESI Centar za edukaciju i savjetovanje žena, Zagreb	Izdavaštvo: Tiskanje casopisa Cesi Tribunela Ženska ljudska prava i ravnopravnost
4.	21.10.	Agencija lokalne demokracije Sisak	Žene i politika-promicanje politickog sudjelovanja žena na lokalnoj razini
5.	21.10.	Društvo hrvatskih intelektualki, Varaždin	Žena, poduzetništvo i zapošljavanje
6.	21.10.	Savez udruga osoba sa invaliditetom Karlovačke županije	Žene sa invaliditetom
7.	22.10.	Udruga žena Dalj	Žene i politika
8.	22.10.	Poduzetnički centar Rosa, Velika Gorica	Rodno pracenje državnog proračuna: Radionice
9.	22.10.	Poduzetnički centar Rosa, Velika Gorica	Prijevod i tisak brošure“ Rodno budžetiranje“ Europskog ženskog lobija
10.	22.10.	Udruga za pomoc i edukaciju žrtava mobbinga, Zagreb	Mobbing-problemi i moguća rješenja
11.	22.10.	Domine, Split	Izdavaštvo: Priručnik“Žene u podijeli politicke moci
12.	22.10.	Ženska mreža Hrvatske	Žene i politika-promicanje politickog sudjelovanje žena na lokalnoj razini
13.	22.10.	Centar za ženske studije, Zagreb	Žene u politici/Moc politicarki
14.	22.10.	Regionalni centar za jednakost spolova,	Strateška priprema za veće sudjelovanje žena u politici na lokalnoj razini
15.	22.10.	Udruga poslovnih žena KRUG, Zagreb	Žene u poduzetništvu
16.	23.10.	PGDI- Projekt građanske demokratske inicijative, Beli Manastir	Aktivno(su)djelovanje politicarki na lokalnoj razini u Slavoniji i Baranji

Dolje navedeni projekti nisu udovoljili uvjetima natjecaja iz razloga što u njihovim statutima nije bilo navedeno da djeluju u jednom od dva područja aktivnosti za koje je raspisan natjecaj ili su dostavili nepotpune i nedostatne prijave, ili su prijavili projekt izvan propisanog vremenskog roka.

Redni broj	Udruga	Naziv projekta
1.	Udruga za pomoć i edukaciju žrtava mobbinga, Zagreb	Mobbing-problemi i moguća rješenja
2.	Zagreb Udruga žena Dalj	Žene i politika
3.	Društvo hrvatskih intelektualki Varaždin	Žena, poduzetništvo i zapošljavanje
4.	Udruga za rad s ovisnicima o alkoholu KRENI,	Izdavaštvo: sastanci žena
5.	Udruga poslovnih žena KRUG, Zagreb	Žene u poduzetništvu
6.	Poduzetnički centar Rosa, Velika Gorica	Rodno pracenje državnog proračuna: radionice
7.	Savez udruga osoba sa invaliditetom Karlovačke županije	Žene sa invaliditetom
8.	PGDI- Projekt građanske demokratske inicijative, Beli Manastir	Aktivno(su)djelovanje politicarki na lokalnoj razini u Slavoniji i Baranji

Nakon razmatranja i usuglašavanja procjena prijavljenih projekata udruga koje su zadovoljile tražene uvjete Natjecaja, stručna Radna skupina za ocjenu prijavljenih projekata predložila je predstojnici Ureda dodjeljivanje financijske potpore onim udrugama čiji su projekti sa stajališta značenja iz zatraženih područja aktivnosti, kao i cilja odnosno dostavljene kvalitete opisa projekta, ocijenjeni konsenzualno najprihvatljivijima., a temeljem čega je predstojnica Ureda donijela odluku da se financijska potpora dodijeli sljedećim udrugama:

- 1. Ženskoj mreži Hrvatske za projekt iz područja 1. pod nazivom „Žene i politika – promicanje političkog sudjelovanja žena na lokalnoj razini“ u iznosu od 73.000,00 kn;**
- 2. Ženskoj akciji Rijeka – Žar za projekt iz područja 2. pod nazivom „Neočekivana revolucija – žene na tržištu rada“ u iznosu od 22.000,00 kn; i**
- 3. Centru za ženske studije iz Zagreba za projekt iz područja 2. „Žene u politici/Moć politicarki“ u iznosu od 25.000,00 kn.**

Sve udruge koje su prijavile projekte na predmetni natjecaj pismeno su obaviještene o odobrenoj financijskoj potpori ili razlozima neodobravanja potpore. Udruge kojima su odobrena financijska sredstva potpisale su s Uredom Ugovor o financijskoj potpori za provedbu projekata u 2004., godini. Navedene udruge, sukladno obvezama iz Ugovora, dostavile su Uredu izvješća o provedbi projekata.

Savez udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije, čiji predloženi projekt pod nazivom „*Za žene s invaliditetom*“, nije zadovoljio opći uvjet prijave iz točke 2. Natjecaja, pozvan je, s obzirom na važnost unaprjeđivanja položaja žena s invaliditetom i njihovog uključivanja u politički život zajednice, na dogovor o suradnji i iznalaženju mogućnosti za partnersku realizaciju dijela predloženog projekta.

Osim navedenih oblika suradnje i financiranja projekata i drugih aktivnosti nevladinih udruga, Ured za ravnopravnost spolova je redovito i u potpunosti zainteresiranim NVU-a distribuirao raspoložive publikacije, dokumente i druge propise koji se izravno ticu zaštite i promicanja načela ravnopravnosti spolova.

Napominjemo da gotovo citava naklada od 2000 primjeraka Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova tiskana 2002. god., u izdanju Ureda za ljudska prava Vlade RH i Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži nije bila distribuirana korisnicima duže od dvije godine sve do osnutka Ureda za ravnopravnost spolova kada su navedene publikacije dostavljene Uredu te zatim i prosljedene nevladinim organizacijama.

Isto se dogodilo i sa brošuram i promidžbenim materijalom projekta „Kolposkopija – Reci da znanju“. S razlozima takvih postupaka Ured nije upoznat.

9. Promicanje znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova

U svrhu promicanja znanja i svijesti o temi ravnopravnosti spolova te informiranja javnosti o osnivanju i djelokrugu rada Ureda za ravnopravnost spolova, kao i Zakonu o ravnopravnosti spolova, predstojnica Ureda je tijekom 2004. godine svojim izlaganjima i učešćima u javnim raspravama sudjelovala u radu velikog broja okruglih stolova, seminara, radionica, tribina i drugim aktivnostima usmjerenim ka provedbi ove zakonske odredbe.

9.1. Izlaganja i sudjelovanje u radu okruglih stolova

- Sudjelovanje u obilježavanju Međunarodnog dana žena, 8.ožujka 2004.god., Novinarski dom, Zagreb, u organizaciji Ženske mreže Hrvatske i dodjele nagrade „Maja Miles“ za rodno osviješteno novinarstvo za 2003. godinu novinarki Branki Žužić;
- „Javna rasprava o ravnopravnosti spolova“, 8. ožujka 2004. god., Stara gradska vijećnica, Zagreb, u organizaciji Koordinacije za ravnopravnost spolova Grada Zagreba;
- „Uloga oca u obiteljskom životu“, 16. ožujka 2004. god., u organizaciji Centra za ljudska prava, Zagreb, Udruge za inicijative u socijalnoj politici i švedskog veleposlanstva;
- "Problemi prostitucije i pitanje njezine legalizacije u Republici Hrvatskoj", 23. travnja 2004. godine, Transadria Rijeka, u organizaciji Odbora za ravnopravnost spolova Primorsko-goranske županije;
- "Primjena Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji", 10. svibnja 2004. godine, Europski dom Zagreb, u organizaciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti;
- „Razmatranje prioriteta za ostvarivanje jednakosti spolova u RH – strateški sastanak“, 24. svibnja 2004.god.,Tribine Grada Zagreba, Zagreb, u organizaciji Radne skupine za jednakost spolova Pakta o stabilnosti;
- "Nevladine udruge i politicka elita", 20. svibnja 2004. godine, Novinarski dom, Zagreb, u organizaciji Centra za edukaciju i savjetovanje i istraživanje – CESI, u okviru kampanje „Gradanski aktivizam“;

- "Zakon o ravnopravnosti spolova godinu dana poslije....", 9. srpnja 2004. god., dvorana Transadria, Rijeka, u organizaciji Odbora za ravnopravnost spolova Primorsko-goranske županije;
- Konzultativni sastanak o temi položaja Romkinja u RH, 07. rujna 2004. god., u organizaciji Radne skupine za jednakost spolova Pakta o stabilnosti, Zagreb.
- „(Ne)ravnopravnost spolova - uzrok nasilja nad ženama», 22. rujna 2004. god., Karlovac, u organizaciji Povjerenstva za ravnopravnost spolova Karlovačke županije povodom obilježavanja Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama 22. rujna;
- «Borba protiv nasilja nad ženama», 22. rujna 2004., god., Cakovec, u organizaciji Povjerenstva za ravnopravnost spolova Medimurske županije;
- „Položaj i perspektive žena u RH“, 19. listopada 2004. godine, Novinarski dom, Zagreb, u organizaciji sekcije „Žena i društvo“ Hrvatskog sociološkog društva;
- „Neravnopravan položaj žene u društvu - ekonomska i društvena marginalizacija“, 26. studenog 2004. god., Velika vijećnica grada Pakraca, u organizaciji Centra za podršku i razvoj civilnog društva Delfin iz Pakraca;
- „Izmjene i dopune Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave), 29. studenog 2004. god., Novinarski dom, Zagreb, u organizaciji Ženske mreže Hrvatske;

9.2. Uvodna izlaganja na konferencijama, seminarima, tribinama i radionicama

- Tribina iz ciklusa o rodnoj ravnopravnosti - Višeglasne gošće- „Zašto Zagrepčanke primaju u prosjeku 13,3 posto niže plaće ili gdje smo s politikom jednakih mogućnosti i rodne jednakosti“, 30. ožujka 2004. god., Kulturno informativni centar KIC, Zagreb;
- „Edukacija o prevenciji trgovanja ljudima u srednjim školama“, 15. travnja 2004. god., Hotel Palace, Zagreb, u okviru projekta "Edukacija o prevenciji trgovanja ljudima u srednjim školama“, u organizaciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u suradnji sa Međunarodnom organizacijom za migracije;
- „Nacionalne manjine i europske integracije“, od 1. do 7. srpnja 2004. god., otok Šipán, u organizaciji Ureda za nacionalne manjine Vlade RH, Savjeta za nacionalne manjine, Hrvatske udruge za međunarodne studije i Centra za međunarodne studije iz Zagreba;
- Uvodno izlaganje „Uloga i ciljevi Ureda za ravnopravnost spolova i mehanizmi za provođenje rodno osviještene politike“, 2. listopada 2004. god., Porec, na Konferenciji

povjerenstava za ravnopravnost spolova, u organizaciji Povjerenstva za jednakost spolova Istarske županije i Centra za građanske inicijative iz Poreca.

- Izlaganje na temu: „Uloga županijskih povjerenstava u promicanju jednakosti spolova“ na radionici „Promocija rodne jednakosti“, 10.-12. prosinca 2004. godine, Split, u organizaciji udruge Stope Nade.
- Tribina „Dan ljudskih prava - život bez nasilja“ 14. prosinca, 2004. god., Donji Lapac, u organizaciji udruge za zaštitu ljudskih prava i građanskih sloboda iz Pule „HOMO“ uz pokroviteljstvo misije OSCE-a u RH, održanoj povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava 10. prosinca.

9.3. Suorganizacija seminara, tribina i simpozija

- Seminar o ženskom „*leadershipu*“, 3.- 4. lipnja 2004. god., Stara gradska vijećnica, Zagreb, organizirao je Centar za mentalno zdravlje i ljudska prava iz Zagreba, uz podršku Ureda za ravnopravnost spolova;
- Seminar „*Uloga muškaraca u ostvarivanju ravnopravnosti spolova*“, 14. lipnja 2004. god., Stara gradska vijećnica, Zagreb, suorganizator Ured za ravnopravnost spolova uz Odbor za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora, Ured za ljudska prava Vlade RH, MUP-Policijsku upravu zagrebacku i Koordinaciju za ravnopravnost spolova grada Zagreba;
- Seminar „*Provođenje rodno osviještene politike - I i II dio*“, Šibenik 3. – 5. rujna i Petrcani kod Zadra 12. – 14. studenog 2004; Sisak 10. – 12. rujna i Osijek od 3. – 5. prosinca 2004. god. u suradnji sa udrugom CESI.
- Tribina „*Nasilje protiv žena*“, 25. studeni 2004.god., Kulturno informativni centar, Zagreb. Ured za ravnopravnost spolova sudjelovao je u suorganizaciji i financiranju projekta posvećenog obilježavanju Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama uz Autonomnu žensku kucu Zagreb i Centar za žene žrtve rata –Rosa, u okviru projekta „16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama“. Na tribini su predstavljene publikacije „Put iz nasilja: Priručnik za otvaranje i vođenje skloništa za žene“, i priručnik „Prostitucija i trgovanje ženama“ a prikazan je i tv spot protiv nasilja nad ženama.

- Simpozij „*Filozofija i rod*“, 2.-4. prosinca, 2004. god., Dvorana Školske knjige, Zagreb, u organizaciji Hrvatskog filozofskog društva i Ureda za ravnopravnost spolova.
- *Svecano obilježavanje 25.godišnjice donošenja UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i promocija zbornika „Kratki vodič kroz CEDAW-Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i njezinu primjenu u Republici Hrvatskoj“*, 15. prosinca, 2004. god., Hotel Dubrovnik, Zagreb. Kao član Koordinacije za ostvarivanje ustavnog načela ravnopravnost spolova Ured za ravnopravnost spolova bio je glavni organizator svečanog obilježavanja ove manifestacije.

9.4. Ostale aktivnosti

- Otvaranje filmsko-humanitarne revije „*Filmofilije*“, 16. travnja 2004. god., Kino Europa, u organizaciji Discovery filma i Kinematografa;
- Predstojnica Ureda prisustvovala je Godišnjoj tematskoj skupštini Socijaldemokratskog foruma žena SDP-a pod nazivom “*Žene i tržište rada*“, 17. travnja 2004. god., Hotel International Zagreb kojom prigodom je istaknula zaključke 51. sjednice Gospodarsko-socijalnog vijeća posvećene položaju žena na tržištu rada u RH;
- sudjelovanje i predstavljanje rada Ureda na redovnom godišnjem sastanku Ženske mreže Hrvatske, od 12. do 15. svibnja 2004. god., u Porecu.
- Sudjelovanje na obilježavanju 10. rođendana udruge B.a.b.e., 23. svibnja 2004. god., Trg Petra Preradovica, Zagreb.

*Udruga B.a.b.e. dodijelila je predstojnici Ureda **priznanje i zahvalu** kojom se istaknulo kako je tijekom desetgodišnjeg razdoblja predano surađivala s ovom udrugom na promociji ženskih ljudskih prava, podržavala ih i time zaslužila njihovu zahvalnost i povjerenje;*

- Sudjelovanje na svečanosti uručivanja priznanja za korak dalje prema jednakosti spolova i doprinos promociji žena u ICT industriji za 2004. god., tvrtki Ericsson Nikola Tesla, i priznanja za menadžericu godine u istoj industrijskoj grani potpredsjednici Gordani Kovacevic, 1. lipnja 2004. god., Ericsson Nikola Tesla, Zagreb;

- Predstojnica Ureda sudjelovala je kao počasna članica Organizacijskog odbora na manifestaciji „Izbor najuzornije hrvatske seoske žene, u Marinbrodu 16. listopada 2004.;
- Sudjelovanje u obilježavanju predstavljanja lika i djela književnice Adele Milcinovic, 26. listopada 2004. god., Gradska čitaonica i knjižnica, Sisak, u organizaciji Centra za žene „Adela“ iz Siska i Narodne knjižnice i čitaonice Sisak.

9.5. Izdavačka i promidžbena djelatnost

S ciljem poduzimanja daljnjih aktivnosti usmjerenih ka provedbi zakonske obveze promicanja znanja i svijesti o ravnopravnost spolova Ured je u 2004. godini pokrenuo i vlastitu Biblioteku pod nazivom „ONA“.

Kao prvi u nizu planiranih zbornika, studija, publikacija i priručnika navedene biblioteke tiskan je naslov **„Kratak vodič kroz CEDAW – Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i njezinu primjenu u Republici Hrvatskoj“**. „Vodič“ je tiskan u nakladi od 2000 primjeraka povodom obilježavanja 25. godišnjice UN Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena i javno predstavljen u Hotelu Dubrovnik, u Zagrebu, 15. prosinca 2004. godine.

„Kratak vodič kroz CEDAW“ zbornik je radova nekoliko autorica, a sadrži i prijevode teksta UN Konvencije i njenih pratećih dokumenata, usporedni prikaz njene primjene u pojedinim zemljama članicama UN-a kao i temeljne propise hrvatske zakonodavne i izvršne vlasti iz područja ravnopravnosti spolova (Zakon o ravnopravnosti spolova, Nacionalno izvješće o provedbi ciljeva Milenijske deklaracije).

Kao autorice supotpisane su Rada Boric, predavacica na Ženskim studijima u Zagrebu i lektorica hrvatskog jezika na sveučilištu u Helsinkiju, Bojana Genov, koordinatorica Ženske mreže Hrvatske, Gordana Lukac Koritnik, pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Nella Popovic, stručna savjetnica u Diplomatskoj akademiji Ministarstva vanjskih poslova, Gordana

Sobol, predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova Sabora RH, Dubravka Šimonovic urednica „Vodica“, članica UN Odbora za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena i načelnica Odjela za ljudska prava MVP-a te predstojnica Ureda.

Veliki interes javnosti za ovu studiju rezultirao je distribucijom gotovo cjelokupne naklade zbornika za manje od dva mjeseca, i pozitivnom medijskom recepcijom „Vodica“ kao značajnog projekta Ureda VRH u kojemu se potvrđuje nužnost i važnost suradnje državnih institucija i civilnog društva (A.Vukelic u Novom listu; isto Glas Slavonije i Glas Istre).

„Kratak vodič kroz CEDAW“ posredstvom Ureda prosljeđen je također i dužnosnicima/cama u izvršnoj vlasti (ministrima i koordinatorima za ravnopravnost spolova), dužnosnicima na lokalnoj razini kao i svim zastupnicima u Hrvatskom saboru.

Tiskanjem i distribucijom ovog zbornika dokumenata u potpunosti je proveden zahtjev UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena Vladi RH za izvješćivanjem šire javnosti o Konvenciji i općim preporukama Odbora, kao i članak 13. Fakultativnog protokola (ratificiran u ožujku 2001.) uz Konvenciju, a koji obvezuje svaku državu stranku da će širu javnost upoznati s Konvencijom i protokolom, dati im publicitet i olakšati pristup informacijama o stavovima i preporukama Odbora.

„Ravnopravnost – Vijeće Europe i sudjelovanje žena u politickom životu“ druga je publikacija u izdanju Ureda za ravnopravnost spolova u nakladi od 5000 primjeraka. Knjiga je prijevod izdanja Vijeća Europe (2003): *Genderware- the council of Europe and the participation of women in poltical life*, autorice Marriete Sineau. Studija je izišla iz tiska krajem prosinca te je promocija i distribucija planirana za početak 2005. godine.

Neposredan povod za prijevod i tiskanje ove publikacije sadržan je u održavanju općih lokalnih izbora u svibnju 2005. godine. Knjiga je namijenjena lokalnim/županijskim

povjerenstvima za ravnopravnost spolova, dužnosnicima/cama na državnoj i lokalnoj razini i nevladinim udrugama.

Sastavni dio knjige je i Preporuka Rec (2003)3 Odbora ministara VE državama članicama o uravnoteženoj participaciji žena i muškaraca u politickom i javnom životu.

Ured je financijski podržao izdavačku aktivnost pojedinih ženskih nevladinih udruga te je suizdavac sljedećih publikacija:

- 1) Autonomna ženska kuća Zagreb/ Ured za ravnopravnost spolova: „**Put iz nasilja – priručnik za otvaranje i vodenje skloništa za žene**“ u nakladi od 500 primjeraka;
- 2) Centar za žene žrtve rata/Ured za ravnopravnost spolova: „**Prostitucija i trgovanje ženama** u nakladi od 1000 primjeraka.

U svrhu promidžbe Ureda te promicanja znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova tiskane su i distribuirane majice (2000 komada) sa sloganom *Politika za žene, žene za politiku i Hrvatska za žene, žene za Hrvatsku.*

Kao promotivni materijal majice su namijenjene lokalnim mini-kampanjama za povećanje participacije žena na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne samouprave) u 2005. god.

Od ostalih promidžbenih aktivnosti izdvajamo obilježavanje 10. prosinca, Međunarodnog dana ljudskih prava, objavljivanjem placenog oglasa u Jutarnjem listu u kojemu se poziva na podržavanje politike jednakih mogućnosti za muškarce i žene; održavanje press konferencije u suradnji s Povjerenstvom za ravnopravnost spolova Splitsko – dalmatinske županije te objavljivanje placenog oglasa u Vjesniku s ciljem informiranja javnosti o pokretanju biblioteke Ureda i raspoloživim tiskanim publikacijama.

Povodom emitiranja spolno diskriminirajuće promidžbene poruke za MasterCard kreditnu karticu Erste&Steiermarkische Bank.d.d. glavnom ravnatelju HRT-a gosp. Mirku Galicu kao i predsjedniku Uprave navedene banke gosp. Petru Radakoviću upućene su primjedbe na seksistički sadržaj promidžbene poruke i upozorenje o kršenju Zakona o ravnopravnosti spolova, Zakona o medijima kao i Zakona o HRT-u. O navedenom je obaviješten i Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova.

Predstojnica Ureda tijekom 2004. godine dala je veliki broj izjava i intervjua domaćim i stranim elektronskim i tiskanim medijima, a aktivnosti Ureda, uključivši press konferencije i priopćenja za javnost, na zadovoljavajući su način pratile od sredstava javnog priopćavanja.

10. Zaprimanje predstavki stranaka o povredama odredbi Zakona i drugih propisa

Zakon jedino propisuje da Ured *zaprima* predstavke stranaka o njegovim ili povredama drugih propisa. Ured nema ovlasti niti pravnu i odgovarajucu drugu službu kojima bi mogao neposredno utjecati na rješavanje pojedinih podnesaka te je jedino u mogućnosti prosljeđivati zaprimljene predstavke odgovarajucim tijelima državne uprave i drugim tijelima, ponajprije pravobraniteljstvu za ravnopravnost spolova čiji je to i neposredni zadatak.

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je ukupno 9 predstavki od kojih su se 7 odnosile na individualne oblike kršenja ljudskih prava žena.

Sve predstavke podnijele su žene ili su podnesene u ime ženskih osoba.

Sve predstavke pravovremeno su prosljeđene na daljnje postupanje nadležnim tijelima, uz dostavljanje predmetne obavijesti podnositeljicama pritužbi: 5 predstavki upućeno je na daljnje postupanje Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova, 1 Ministarstvu unutarnjih poslova, 2 Ministarstvu pravosuđa i 2 Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi. U rješavanju jednog slučaja Ured je surađivao s lokalnom nevladinom organizacijom koja je sudjelovala u pružanju pomoći podnositeljici predstavke.

Od 6 prosljeđenih predstavki Ured je tijekom 2004. godine zaprimio djelomična očitovanja to od: Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova (za 1 predmet), Ministarstva pravosuđa (za 1 predmet), Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (za 1 predmet) i MUP-a (za 1 predmet).

U Uredu su zaprimljene sljedeće predstavke iz područja diskriminacije pri zapošljavanju, diskriminaciji i uznemiravanju na radnom mjestu, neplacanja alimentacije i obiteljskog nasilja, te prigovora na rad pojedinih nadležnih institucija.

1. **Opis slucaja:** L.L.J. i B.B. obratile su se s 18. ožujka s pritužbom na različite oblike diskriminacije, uznemiravanja, spolnog uznemiravanja i fizičkog nasilja na radnom mjestu u javnoj ustanovi P.P.V.J.

Poduzete mjere: Navedena predstavka i priložena detaljna dokumentacija (73 str.), iz koje je nedvojbeno proizlazilo da se radi o teškim povredama Zakona o radu i Zakona o ravnopravnosti spolova prosljedena je na daljnje postupanje Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova uz napomenu da se o poduzetome pravovremeno izvijesti Ured i podnositeljice predstavke. O istome je obaviještena i potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor u Izvješću Ureda od 1. travnja.

Ishod slucaja: 15. srpnja Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova obavijestila je Ured da je uzela u postupak dostavljenu predstavku te da će o ishodu postupanja Ured biti pravovremeno obaviješten. Ured do kraja izvještajne godine nije zaprimio predmetne obavijesti te je ishod slucaja ostao nepoznat.

2. **Opis slucaja:** Potpredsjednica Vlade RH Jadranka Kosor prosljedila je Uredu 30. travnja predstavku žrtve obiteljskog nasilja, sustavno psihicki i fizicki zlostavljane od strane supruga i korisnice socijalne pomoci. Oštećena je bila privremeno smještena izvan obiteljske kuće te je zatražila pomoc u rješavanju stambenog pitanja. Potpredsjednica Vlade RH pismenim se putem obratila gradonacelniku Grada u kojem oštećena živi te isti dopis dostavila Uredu uz traženje da se gdi D.M. pruži stručna pomoc i zaštita prava.

Poduzete mjere: 5. svibnja predstojnica Ureda zatražila je od državnog tajnika Nine Žganeca u Ministarstva zdravstva i socijalne o skrbi da izvijesti Ured o vrsti socijalne pomoci koju D.M. prima i o nadležnosti ministarstva glede predmetnog slucaja. Ured je također zatražio i informacije o slucaju od ženske nevladine udruge „Korak“ iz Karlovca.

Ishod slucaja: Ured je 7. svibnja o navedenom izvijestio potpredsjednicu Vlade. Temeljem zatraženog Izvješća predsjednica Ženske grupe „Korak“ Sadika Zvirkić obavijestila je Ured da je D.M. pružena odgovarajuća stručna psihološka i pravna pomoc, kao i mogućnost smještaja u Tajnom skloništu za zlostavljane žene i djecu Karlovac.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Uredu je dostavilo na znanje dopis upućen Centru za socijalnu skrb Karlovac kojim je podnesak prosljedjen na postupanje. Centar za socijalnu skrb Karlovac obavijestio je Ured da je od gradonacelnika Grada Karlovca zatražio pomoc u rješavanju stambenog pitanja D.M. U izvještajnom razdoblju Ured nije zaprimio daljnje obavijesti.

3. Potpredsjednica Vlade RH prosljedila je Uredu za ravnopravnost spolova predstavku zaprimljenu od G.V.D. iz P.B. u kojoj se upozorava na rezultate natjecaja za prijam u službu na određeno vrijeme za radno mjesto vježbenika u Gradskom zavodu za automatsku obradu podataka. U podnesku se izražava ogorčenje i osjećaj inferiornosti zbog ocite prednosti date muškim kandidatima iako je kandidatkinja ispunjavala sve tražene uvjete prilikom zapošljavanja.

Poduzete mjere: Uvidom u priloženu dokumentaciju ustanovljeno je da je predstavka dostavljena Uredu nakon zakonskog roka temeljem kojeg natjecatelj/ica koji nije primljen/a u službu ima pravo podnijeti prigovor pročelniku GZAOP-a, a na osnovu kojeg bi se odgodilo izvršenje Rješenja o prijama u službu.

4. **Opis slucaja:** Uredu su se telefonskim pritužbama i pismenim podneskom o diskriminaciji i uznemiravanju na radu radničkih predstavnica i zaposlenica od strane poslodavca Tvornice rublja Modea d.d. Garešnica. obratili predstavnici Sindikata tekstila, obuće, kože i gume Hrvatske.

Poduzete mjere: Tim povodom predstojnica Ureda primila je na radni sastanak 7. lipnja S.Š. voditeljicu za pravne osobe, zaštitu na radu i informiranje Sindikata. U navedenom razgovoru kao i pismenoj predstavi predsjednika sindikata J.Z. od 17. lipnja, zatraženo je da predstojnica Ureda, s ciljem promicanja svijesti o ravnopravnosti spolova i osnaživanja zaposlenica gostuje na tamošnjoj lokalnoj radio-postaji, a što je i prihvaceno.

Ishod slucaja: Predsjednik sindikata nije se, sukladno dogovoru, javio Uredu za realizaciju predloženog, kao i drugih mjera, te je ishod slucaja u izvještajnoj godini nepoznat.

5. **Opis slucaja:** M.B. iz T. obratila se u srpnju predstavkom u kojoj su iznijete pritužbe na nezakonitost rada nadležne Policijske uprave Vukovarsko-srijemske županije i slijedom toga na odluku Županijskog državnog odvjetništva Vukovar zbog kaznenog djela silovanja iz cl. 188. st.1 KZ.

Poduzete mjere: Predstavka je na daljnje postupanje proslijedena Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova, Z.Gledecu, pomocniku ministra i koordinatore za ravnopravnost spolova u Ministarstvu unutarnjih poslova i B.Pejkic, pomocnici ministrice i koordinatore za ravnopravnost spolova u Ministarstvu pravosuda.

Ishod slucaja: Ministarstvo pravosuda obavijestilo je Ured da je postupilo u okviru svoje nadležnosti i od Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru zatražilo detaljno izvješće i ocitovanje na navode predstavke. U prosincu je Ministarstvo pravosuda izvijestilo Ured jedino o tome da je nadležno Državno odvjetništvo RH zaprimilo izvješće (broj KR-I-DO-636/04), s kojim je sadržajem upoznata oštećena M.B. MUP je također obavijestio Ured da su izvršene potrebne provjere sukladno kojima se pritužba smatra neutemeljenom.

U izvještajnom razdoblju Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova nije izvijestila Ured o poduzetim mjerama.

6. **Opis slucaja:** Potpredsjednica Vlade RH prosljedila je Uredu predstavku u kojoj V.E. iz B., upozorava na spolnu diskriminaciju prilikom zapošljavanja svoje kceri. **Poduzete mjere:** Predstojnica je oštećenu upoznala s njezinim pravima te je istovremeno uputila i na Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova koja razmatra slucajeve kršenja ljudskih prava žena. Predstavka je prosljedena na daljnje postupanje Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova i koordinatore za ravnopravnost spolova u Ministarstvu pravosuda, a o svemu poduzetom obaviještena je i potpredsjednica Vlade RH.

Ishod slucaja: U izvještajnoj godini Ured nije obaviješten o poduzetim mjerama navedenih tijela.

7. **Opis slucaja:** Uredu je dostavljena predstavka Centra za gradanske inicijative iz Poreca o slucaju kršenja ljudskih prava J.R., uz primjedbe na rad i postupanje nadležnog Centra za socijalnu skrb u predmetnom slucaju nasilja u obitelji.

Poduzete mjere: Predstavka je proslijedena na daljnje postupanje Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi i Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova.

Ishod slucaja: Navedena tijela ocitovanja i obavijesti o poduzetome nisu dostavila Uredu u izvještajnom razdoblju.

8. **Opis slucaja:** U prosincu se Uredu obratila Lj.D. iz Z. s zamolbom za pomoc glede naplate alimentacije, zaostalih potraživanja na ime uzdržavanja djeteta. Istu predstavku oštećena je prosljedila Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i Opcinskom sudu Zagreb.

Poduzete mjere: Predstavka je prosljedena na daljnje postupanje Pravobraniteljici za ravnopravnost spolova. Ocitovanje tijekom izvještajne godine nije zaprimljeno.

Uredu je takoder u srpnju dostavljena i predstavka udruge *Magistra justicija* u kojoj je vodstvo Udruge upozorilo na katastrofalno stanje u hrvatskom ljekarništvu uz primjedbe o neravnopravnosti žena i optužbe Ministarstva i socijalne skrbi za sprjecavanje otvaranja novih ljekarni. S obzirom na cinjenicu da žene cine 95% zaposlenih u ovoj grani te da je cijeli slucaj ispolitiziran te kao takav poprimio obilježja medijske afere Ured nije smatrao potrebnim reagirati na podnesak ove vrste.

III Financijsko izvješće

Odlukom o proglašenju Državnog proračuna RH za 2004. godinu (NN br. 31/04 od 10. 03. 2004.) na poziciji Ureda planirano je 1.531.290,00 kuna. S obzirom da u godišnjem planu nisu u potpunosti predviđena sredstva za osnivanje Ureda, Odlukom Hrvatskog sabora o proglašenju izmjena i dopuna Državnog proračuna RH za 2004. godinu (NN br. 104/04 od 27. 07. 2004.) dodane su dvije stavke: sredstva za informatizaciju Ureda za nabavu informaticke opreme i stavka tekuće donacije u novcu za dodjelu financijske potpore nevladinim organizacijama.

Ured za ravnopravnost spolova je dana 08. 09. 2004., temeljem Suglasnosti br. 19/04 Povjerenstva za izdvojenu nabavu Državnog ureda za e-Hrvatsku za nabavu računalne opreme, a za potrebe osiguranja nužnog funkcioniranja tada novoosnovanog Ureda za ravnopravnost spolova, uputio Uredu za opće poslove Hrvatskog sabora i Vlade RH zahtjev za nabavu informaticke opreme.

S obzirom da je Ured za ravnopravnost spolova započeo s radom nakon donošenja Državnog proračuna RH za 2004. godinu, u kojem nisu bila osigurana sredstva za informatizaciju Ureda, ista su osigurana prihvaćenim planom preraspodjele sredstava u iznosu od 50.000,00 kn na proračunskoj poziciji Ureda K 532005-informatizacija Ureda za ravnopravnost spolova tj. 4221 Uredska oprema i namještaj.

Sukladno Izvješću o sredstvima i utrošku sredstava od 01. 01. do 31. 12. 2004. godine ukupno je osigurano za potrebe Ureda 964.398,36 kuna, od čega 964.361,00 kuna iz državnog proračuna i 37,00 kuna od prihoda od imovine (kamate po videnju). Rashodi Ureda iznosili su 1.014.44,49 kuna, tako da su se preostale obveze iz 2004. godine u iznosu od 97.471,49 kuna podmirile iz proračunskih sredstava za 2005. godinu.

Tabela 1: Rashodi Ureda u 2004. godini

Racun	Opis	Planirano	Ostvareno	Ostvareno u %
311	Place	192.200,00	192.200,00	100
312	Ostali rashodi za zaposlene	4.400,00	4.400,00	100
313	Doprinosi na place	36.511,00	33.058,00	91
321	Naknade troškova zaposlenima	66.019,00	54.655,00	83
322	Rashodi za materijal i energiju	35.000,00	23.786,00	68
323	Rashodi za usluge	406.473,00	490.024,00	121
329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	25.744,00	20.557,00	80
343	Ostali financijski rashodi	3.000,00	747,00	25
381	Tekuće donacije	120.000,00	120.000,00	100
422	Postrojenja i oprema	75.014,00	75.013,00	100
UKUPNO		964.361,00	1.014.440,00	105

NAPOMENA:

Odlukom Vlade RH o preraspodjeli sredstava planiranih u državnom proračunu RH za 2004. godinu proračun Ureda smanjen je sa planiranih 1.531,290,00 kuna na 964.361,00 kuna. Izmjene i dopune proračuna objavljene su u Narodnim novinama br. 189/04 od 31. 12. 2004.

Dinamika utrošenih sredstava bila je uvjetovana kašnjenjem u osnivanju Ureda, iz čega slijedi da se u prva tri mjeseca 2004. god. nisu koristila proračunska sredstva. Također, uslijed nedostatka poslovnog prostora u izvještajnom razdoblju nije se moglo pristupiti zapošljavanju svih predviđenih službenika/ca sukladno Pravilniku o unutarnjem redu Ureda.

IV Zaključna napomena

Osnivanjem Ureda za ravnopravnost spolova u ožujku 2004. god. ojacali su nacionalni mehanizmi za provođenje politike ravnopravnosti spolova i stvorene institucionalne pretpostavke za provedbu Zakona o ravnopravnosti spolova kao i drugih propisa iz ovog područja.

Zakon o ravnopravnosti spolova nedovoljno je poznat, pojedine njegove odredbe nedovoljno su jasne, ucestalo nedorecene, a osim navedenog, poteškoce u njegovoj primjeni proizlaze i iz neuvažavanja nacela ravnopravnosti spolova u širem spektru društvenih i politickih institucija.

Ipak, Ured se ne može složiti sa stavom da se Zakon uopce ne primjenjuje. Pojedine njegove odredbe u potpunosti su ostvarene, primjerice: osnivanje novih institucionalnih mehanizama, koji pored Ureda i pravobraniteljstva, podrazumijevaju i koordinate/ice u tijelima državne uprave, kao i lokalna povjerenstva. Medutim, daljnji razvoj i jacanje ovih institucija najvažniji su uvjet za dosljedniju provedbu propisa i ostvarivanje politike ravnopravnosti spolova.

Kao nadležno tijelo državne uprave za osiguranje provedbe Zakona Ured je zadužen za veliki dio zahtjevnih strucnih poslova i zadaca propisanih Zakonom, koje, i to ovdje treba istaknuti, nisu razmjerne planiranoj financijskoj, organizacijskoj i kadrovskoj strukturi Ureda.

Predmetni opis zaduženja Ureda više bi odgovarao strukturi omanjeg ministarstva ili statusu Središnjeg državnog ureda.

Temeljem svih provedenih, kao i planiranih, aktivnosti Ureda u proteklom izvještajnom razdoblju predlažem Vladi RH da razmotri mogućnost jacanja kadrovskih i financijskih sredstava Ureda s ciljem ucinkovitog provođenja njegova mandata.

SADRŽAJ

I.	UVODNA NAPOMENA : OSNIVANJE UREDA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA.....	1
II.	RAD UREDA U RAZDOBLJU OD 1. OŽUJKA DO 31. PROSINCA 2004. GODINE.....	4
1.	Koordinacija svih aktivnosti kojima je cilj uspostavljanje ravnopravnosti spolova, što uključuje pružanje profesionalne pomoći u primjeni i provedbi ovog Zakona i drugih propisa koji se odnose na ravnopravnost spolova.....	5
2.	Odobranje tijelima iz članka 11. ZORS-a provedbe planova djelovanja	6
3.	Predlaganje Vladi RH i državnim tijelima donošenje ili izmjene zakona i drugih propisa kao i usvajanje drugih mjera.....	14
3.1.	Imenovanje koordinatora/ica u tijelima državne uprave.....	14
3.2.	Predlaganje izmjena i nadopuna zakona i drugih propisa.....	16
4.i 5.	Izrada Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova i nadziranje njene provedbe te provođenje istraživanja, izrada analiza i izvještavanje Vlade RH o provedbi nacionalne politike.....	21
4.1.	Izrada Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova.....	21
4.2.	Nadziranje provedbe Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova u RH.....	23
4.3.	Provedba Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova.....	24
4.4.	Razvoj institucionalnih mehanizama: Osnivanje, edukacija i suradnja sa županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova.....	27
4.5.	Osnivanje Koordinacije svih institucionalnih mehanizama na području RH koji se bave promicanjem ravnopravnosti spolova.....	41
6.i 7.	Pracanje uskladenosti i primjene zakona i drugih propisa koji se odnose na ravnopravnost spolova u odnosu na međunarodne dokumente i priprema nacionalnih izvješća o ispunjavanju međunarodnih obaveza u području ravnopravnosti spolova.....	44
6.1.	Nacionalno Izvješće Vlade RH o provedbi Milenijske deklaracije UN-a: Milenijski cilj 3: Promicanje ravnopravnosti spolova i osnaživanje žena.....	45
6.2.	Upitnik o provedbi Pekinške platforme za djelovanje i Završnog dokumenta Posebnog 23. zasjedanja Opće skupštine UN-a.....	48
6.3.	Suradnja s Vijećem Europe.....	50

6.4.	Upitnik UN Odbora za uklanjanje diskriminacije žena o primjeni Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) u Hrvatskoj.....	51
6.4.	Ostali oblici međunarodne suradnje.....	55
8.	Suradnja s nevladinim udrugama koje su aktivne u području ravnopravnosti spolova i osiguravanje djelomičnog financiranja njihovih projekata ili aktivnosti.....	58
8.1.	Suradnja s nevladinim udrugama.....	58
8.2.	Financiranje projekata i /ili aktivnosti NVU.....	62
9.	Promicanje znanja i svijesti o ravnopravnosti spolova.....	66
9.1.	Izlaganja i sudjelovanja u radu okruglih stolova.....	66
9.2.	Uvodna izlaganja na konferencijama, seminarima, tribinama i radionicama...	67
9.3.	Suorganizacija seminara, tribina i simpozija.....	68
9.4.	Ostale aktivnosti.....	69
9.5.	Izdavačka i promidžbena djelatnost.....	70
10.	Zaprimanje predstavki stranaka o povredama odredbi Zakona i drugih propisa.....	74
III.	FINANCIJSKO IZVJEŠĆE.....	78
IV.	ZAKLJUCNA NAPOMENA.....	80